

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-10-198-18

Druk nr 3524

Warszawa, 6 czerwca 2019 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o zmianie ustawy o pomocy społecznej
oraz ustawy o ochronie zdrowia
psychicznego.**

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Z poważaniem

(-) Mateusz Morawiecki

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego

Art. 1. W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, 1693, 2192, 2245, 2354 i 2529 oraz z 2019 r. poz. 271, 730 i 752) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 11 w ust. 2 po wyrazach „podstawę do” dodaje się wyrazy „ograniczenia wysokości lub rozmiaru świadczenia.”;
- 2) w art. 22 pkt 10 otrzymuje brzmienie:
„10) kontrola placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej, w zakresie standardów usług socjalno-bytowych i przestrzegania praw tych osób, a także nad zgodnością zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami.”;
- 3) w art. 48b w ust. 1 wyraz „dostarczenie” zastępuje się wyrazem „zapewnienie”;
- 4) w art. 52 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
„2a. Rodzinny dom pomocy jest prowadzony na podstawie umowy zawartej przez osobę fizyczną albo organizację pożytku publicznego z gminą właściwą ze względu na miejsce położenia rodzinnego domu pomocy.”;
- 5) w art. 55 po ust. 2 dodaje się ust. 2a–2i w brzmieniu:
„2a. Dom pomocy społecznej może określić zasady zgłaszania przez mieszkańców domu personelowi tego domu wyjść poza jego teren.
2b. W przypadku gdy brak opieki zagraża życiu lub poważnie zagraża zdrowiu mieszkańca domu będącego osobą z zaburzeniami psychicznymi, dyrektor lub kierownik tego domu może ograniczyć możliwość samodzielnego opuszczania przez tego mieszkańca terenu domu pomocy społecznej na podstawie zaświadczenia lekarza wydanego na czas oznaczony, nie dłuższy niż 6 miesięcy, wskazującego zasadność takiego ograniczenia.
2c. Ograniczenie może być wydane na czas oznaczony wskazany w zaświadczeniu lekarza, nie dłuższy niż 6 miesięcy.

2d. Ograniczenie jest wydawane w formie pisemnej i zawiera wskazanie osoby, której to ograniczenie dotyczy, okresu, na jaki jest wydane, uzasadnienie ograniczenia oraz pouczenie o prawie do złożenia wniosku o uchylenie ograniczenia do sądu opiekuńczego, w którego okręgu znajduje się dom pomocy społecznej.

2e. Ograniczenie doręcza się mieszkańcowi domu, a gdy jest on osobą ubezwłasnowolnioną całkowicie, również jego przedstawicielowi ustawowemu. Doręczając ograniczenie, dyrektor lub kierownik domu pomocy społecznej poucza mieszkańca domu o prawie do złożenia wniosku o uchylenie ograniczenia.

2f. Informację o ograniczeniu dyrektor lub kierownik domu pomocy społecznej przesyła do sądu opiekuńczego, w którego okręgu znajduje się ten dom, w terminie 3 dni od dnia doręczenia ograniczenia mieszkańcowi domu.

2g. Mieszkaniec domu, w tym również mieszkaniec ubezwłasnowolniony, jego przedstawiciel ustawowy, małżonek, krewny w linii prostej, rodzeństwo oraz osoba sprawująca nad nim faktyczną opiekę mogą wystąpić do sądu opiekuńczego, w którego okręgu znajduje się dom pomocy społecznej, z wnioskiem o uchylenie ograniczenia.

2h. W sprawach określonych w ust. 2d sąd opiekuńczy orzeka niezwłocznie po przeprowadzeniu rozprawy. Rozprawa powinna się odbyć nie później niż w terminie 14 dni od dnia wpływu wniosku o uchylenie ograniczenia.

2i. Za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie w zakresie ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania terenu domu pomocy społecznej przez jego mieszkańca odpowiedzialność ponosi podmiot prowadzący dom pomocy społecznej lub, w przypadku domu pomocy społecznej prowadzonego na zlecenie, odpowiedzialność solidarną ponoszą jednostka samorządu terytorialnego oraz podmiot prowadzący dom pomocy społecznej na jej zlecenie.”;

6) w art. 59:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę mieszkańca domu za jego pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej.”,

b) ust. 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„5. W przypadku regionalnego domu pomocy społecznej finansowanego z dochodów własnych samorządu województwa decyzję o skierowaniu wydaje

organ gminy, a decyzję o umieszczeniu i opłacie mieszkańca domu za jego pobyt w tym domu wydaje marszałek województwa na podstawie art. 61 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1, przy czym art. 64, art. 64a i art. 64b stosuje się odpowiednio.

6. W przypadku regionalnego domu pomocy społecznej, o którym mowa w art. 56 pkt 7, decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę mieszkańca domu za jego pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej. Decyzję o umieszczeniu w regionalnym domu pomocy społecznej wydaje marszałek województwa.”;

7) w art. 61:

a) po ust. 2c dodaje się ust. 2d–2f w brzmieniu:

„2d. W przypadku odmowy przez osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zawarcia umowy, o której mowa w art. 103 ust. 2, wysokość ich opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej ustala w drodze decyzji organ gminy właściwej zgodnie z art. 59 ust. 1, z uwzględnieniem ograniczeń, o których mowa w ust. 2 pkt 2 i art. 103 ust. 2.

2e. W przypadku odmowy przez osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zawarcia umowy, o której mowa w art. 103 ust. 2, oraz niewyrażenia zgody na przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, wysokość ich opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej ustala, w drodze decyzji, organ gminy właściwej zgodnie z art. 59 ust. 1, w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatą wnoszoną przez mieszkańca domu i opłatami wnoszonymi przez inne osoby obowiązane, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

2f. Wysokość opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej, o której mowa w ust. 2e, ustala się proporcjonalnie do liczby osób obowiązanych do jej wnoszenia.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadku niewywiązywania się osób, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 2a, z obowiązku opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej, ustalonego w decyzji lub umowie, o której mowa w art. 103 ust. 2, opłaty te zastępczo wnosi gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Wydatki gminy podlegają ściągnięciu w trybie przepisów

o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Przepis art. 104 ust. 3–8 stosuje się odpowiednio.”;

8) w art. 64:

a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Osoby wnoszące opłatę lub obowiązane do wnoszenia opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej można zwolnić z tej opłaty częściowo lub całkowicie, na ich wniosek, po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, w szczególności jeżeli:”;

b) w pkt 4 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5 i 6 w brzmieniu:

„5) osoba obowiązana do wnoszenia opłaty lub jej rodzic przebywała w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej, na podstawie orzeczenia sądu o ograniczeniu władzy rodzicielskiej osobie kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańcowi domu;

6) osoba obowiązana do wnoszenia opłaty przedstawi wyrok sądu oddalający powództwo o alimenty na rzecz osoby kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańca domu.”;

9) art. 64a otrzymuje brzmienie:

„Art. 64a. Osobę obowiązaną do wnoszenia opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej zwalnia się całkowicie z tej opłaty, na jej wniosek, pod warunkiem, że przedstawi prawomocne orzeczenie sądu o pozbawieniu rodzica władzy rodzicielskiej nad tą osobą i oświadczy, że władza rodzicielska nie została przywrócona albo prawomocne orzeczenie sądu o skazaniu za umyślne przestępstwo popełnione z użyciem przemocy na szkodę osoby obowiązanej do wnoszenia opłaty, jej małoletniego rodzeństwa lub jej rodzica. Zwolnienia te rozciągają się na zstępnych osoby zwolnionej z opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej.”;

10) w art. 65 w ust. 2 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„W takim przypadku stosuje się odpowiednio art. 59 ust. 1 i art. 61–64b, z tym że wysokość opłaty za pobyt w takim domu określa umowa zawarta przez gminę z podmiotem prowadzącym dom.”;

11) w art. 67:

a) w ust. 2:

– w pkt 3:

– – lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) zaświadczenie organu nadzoru budowlanego potwierdzające możliwość użytkowania obiektu budowlanego określonego w kategorii XI załącznika do ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2018 r. poz. 1202, 1276, 1496, 1669 i 2245 oraz z 2019 r. poz. 51, 630, 695 i 730),”

– – w lit. f kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. g w brzmieniu:

„g) oświadczenie, że nie został prawomocnie ukarany za czyny, o których mowa w art. 130 ust. 4–6, w okresie 5 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o wydanie zezwolenia na prowadzenie placówki;”

– dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) nie został prawomocnie ukarany za czyny, o których mowa w art. 130 ust. 4–6, w okresie 5 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o wydanie zezwolenia na prowadzenie placówki.”

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 3 lit. g, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli o następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu uprawnionego do odebrania oświadczenia o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”

c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a–3c w brzmieniu:

„3a. Jeżeli podmiot, któremu wydano zezwolenie na prowadzenie placówki, o której mowa w ust. 1:

- 1) przestał spełniać warunki określone w ustawie,
- 2) przestał spełniać standardy, o których mowa w art. 68,

3) nie przedstawi na żądanie wojewody w wyznaczonym terminie aktualnych dokumentów, o których mowa w ust. 2 pkt 3

– wojewoda wyznacza dodatkowy termin na spełnienie warunków lub standardów albo na dostarczenie wymaganych dokumentów.

3b. Po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w ust. 3a, wojewoda cofa zezwolenie na prowadzenie placówki.

3c. W przypadku cofnięcia zezwolenia, wojewoda wykreśla placówkę z rejestru, o którym mowa w ust. 3.”;

12) w art. 68:

a) po ust. 2 dodaje się ust. 2a–2h w brzmieniu:

„2a. W przypadku gdy brak opieki zagraża życiu lub poważnie zagraża zdrowiu osoby przebywającej w placówce, będącej osobą z zaburzeniami psychicznymi, osoba kierująca tą placówką może ograniczyć możliwość samodzielnego opuszczania przez tę osobę terenu placówki na podstawie zaświadczenia lekarza wydanego na czas oznaczony, nie dłuższy niż 6 miesięcy, wskazującego zasadność takiego ograniczenia.

2b. Ograniczenie może być wydane na czas oznaczony wskazany w zaświadczeniu lekarza, nie dłuższy niż 6 miesięcy.

2c. Ograniczenie jest wydawane w formie pisemnej i zawiera wskazanie osoby, której to ograniczenie dotyczy, okresu, na jaki jest wydane, uzasadnienie ograniczenia oraz pouczenie o prawie do złożenia wniosku o uchylenie ograniczenia do sądu opiekuńczego, w którego okręgu znajduje się placówka.

2d. Ograniczenie doręcza się osobie przebywającej w placówce, a gdy jest ona osobą ubezwłasnowolnioną całkowicie, również jej przedstawicielowi ustawowemu. Doręczając ograniczenie, osoba kierująca placówką poucza osobę w niej przebywającą o prawie do złożenia wniosku o uchylenie ograniczenia.

2e. Informację o ograniczeniu kierujący placówką przesyła do sądu opiekuńczego, w którego okręgu znajduje się placówka, w terminie 3 dni od dnia doręczenia ograniczenia osobie przebywającej w placówce.

2f. Osoba przebywająca w placówce, w tym również osoba ubezwłasnowolniona, jej przedstawiciel ustawowy, małżonek, krewny w linii prostej, rodzeństwo oraz osoba sprawująca nad nią faktyczną opiekę mogą

wystąpić do sądu opiekuńczego, w którego okręgu znajduje się placówka, z wnioskiem o uchylenie ograniczenia.

2g. W sprawach określonych w ust. 2c sąd opiekuńczy orzeka niezwłocznie po przeprowadzeniu rozprawy. Rozprawa powinna się odbyć nie później niż w terminie 14 dni od dnia wpływu wniosku o uchylenie ograniczenia.

2h. Za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie w zakresie ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania terenu placówki przez osobę w niej przebywającą odpowiedzialność ponosi podmiot prowadzący placówkę.”,

b) w ust. 4 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) w budynkach wielokondygnacyjnych bez dźwigów osobowych – pokoje mieszkalne oraz pomieszczenia wymienione w ust. 5 usytuowane na parterze;”,

c) dodaje się ust. 7 i 8 w brzmieniu:

„7. Wymóg, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, nie ma zastosowania do placówek, w których przebywa nie więcej niż 5 osób, jeżeli placówki te są wyposażone w urządzenie do przemieszczania osób niepełnosprawnych, a łazienki i toalety znajdują się na tej samej kondygnacji, na której znajdują się pokoje mieszkalne.

8. W jednym budynku placówki nie może przebywać więcej niż 100 osób, którym jest zapewniana opieka całodobowa.”;

13) w art. 68a:

a) w pkt 1 w lit. e średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. f-i w brzmieniu:

„f) postanowienia sądu opiekuńczego w przedmiocie udzielenia zezwolenia na umieszczenie w placówce – w przypadku osób ubezwłasnowolnionych całkowicie,

g) zaświadczenia lekarza wskazujące zasadność ograniczenia osobom przebywającym w placówce możliwości samodzielnego opuszczania terenu placówki,

h) ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania terenu placówki,

i) orzeczenia sądu opiekuńczego dotyczące ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania terenu placówki;”,

b) w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 i 5 w brzmieniu:

„4) do wykonywania czynności, o których mowa w art. 68 ust. 1 pkt 1, zatrudniać osoby posiadające kwalifikacje niezbędne do wykonywania zawodu lekarza, pielęgniarki, ratownika medycznego, opiekuna w domu pomocy społecznej, opiekuna osoby starszej, asystenta osoby niepełnosprawnej, opiekunki środowiskowej, opiekuna medycznego albo osoby posiadające udokumentowane co najmniej 2-letnie doświadczenie zawodowe polegające na świadczeniu usług opiekuńczych osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku oraz ukończone szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy;

5) zatrudniać osoby, o których mowa w pkt 4, w wymiarze nie mniej niż 1/3 pełnego wymiaru czasu pracy na jedną osobę przebywającą w placówce, nie mniej niż w wymiarze 4,5 pełnego wymiaru czasu pracy, z tym że czas pracy osoby fizycznej prowadzącej placówkę, spełniającej warunki, o których mowa w pkt 4, zalicza się w wymiarze 1/2 pełnego wymiaru czasu pracy, a w przypadku prowadzenia więcej niż jednej placówki zalicza się w wymiarze 1/2 pełnego wymiaru czasu pracy tylko w jednej placówce.”;

14) po art. 68a dodaje się art. 68b i art. 68c w brzmieniu:

„Art. 68b. W placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku może być zapewniana opieka wyłącznie osobom pełnoletnim.

Art. 68c. Osoba ubezwłasnowolniona całkowicie może być umieszczona w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku za pisemną zgodą jej przedstawiciela ustawowego. Przedstawiciel ustawowy wyraża zgodę po uzyskaniu zezwolenia sądu opiekuńczego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie.”;

15) w art. 69 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 69. 1. W przypadku prowadzenia przez podmioty, o których mowa w art. 57 ust. 1 pkt 2, w ramach działalności statutowej, placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, stosuje się art. 67 ust. 1–3c i art. 68–68c.”;

16) w art. 97 po ust. 1 dodaje się ust. 1a:

„1a. W przypadku osoby bezdomnej skierowanej do schroniska dla osób bezdomnych albo schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi nie ma zastosowania ust. 1 zdanie drugie. Jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego, opłata nie może być wyższa niż 30% dochodu osoby samotnie gospodarującej lub dochodu na osobę w rodzinie osoby skierowanej do schroniska dla osób bezdomnych, a w przypadku schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi nie może być wyższa niż 50% tego dochodu.”;

17) w art. 103 w ust. 2 po wyrazach „art. 64” dodaje się przecinek oraz wyrazy „art. 64a albo art. 64b”;

18) w art. 107:

a) w ust. 4 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„W przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizację sporządza się, mimo braku zmiany danych, nie rzadziej niż co 6 miesięcy, a w przypadku osób przebywających w domach pomocy społecznej – nie rzadziej niż co 12 miesięcy.”;

b) w ust. 5b w pkt 20 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 21 w brzmieniu:
„21) prawomocnego orzeczenia sądu o pozbawieniu władzy rodzicielskiej albo o skazaniu za umyślne przestępstwo popełnione z użyciem przemocy.”;

19) art. 109 otrzymuje brzmienie:

„Art. 109. Osoby i rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej oraz osoby, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 2, są obowiązane niezwłocznie poinformować organ, który przyznał świadczenie lub ustalił odpłatność, o każdej zmianie w ich sytuacji osobistej, dochodowej i majątkowej, która wiąże się z podstawą do przyznania świadczeń lub ponoszenia odpłatności.”;

20) po art. 109 dodaje się art. 109a w brzmieniu:

„Art. 109a. 1. Podmiot prowadzący rachunek płatniczy oraz bank i spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa prowadzące rachunek inny niż płatniczy, a także wydawca instrumentu płatniczego są obowiązani zwrócić z tych rachunków ośrodkowi pomocy społecznej, na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej, kwoty świadczeń pomocy społecznej przekazane po dniu śmierci osoby uprawnionej na ten rachunek albo instrumentu płatniczy.

2. Podmiot prowadzący rachunek płatniczy oraz bank i spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa prowadzące rachunek inny niż płatniczy, a także wydawca instrumentu płatniczego są zwolnieni od wypłaty pełnej lub częściowej kwoty, o której mowa w ust. 1, jeżeli przed otrzymaniem wniosku kierownika ośrodka pomocy społecznej dokonali z tych rachunków wypłat innym osobom i w związku z tym wypłaty te nie pozwalają zrealizować wniosku w całości lub w części, oraz w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku poinformują o tym kierownika ośrodka pomocy społecznej, wraz ze wskazaniem osób, na rzecz których dokonano tych wypłat.

3. Zwrot kwot świadczeń, o którym mowa w ust. 1, uznaje się za zwrot świadczeń nienależnie pobranych.”;

21) w art. 112a ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej będącymi w strukturze powiatowego centrum pomocy rodzinie są obowiązane spełniać wymagania dla kierowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.”;

22) w art. 126 w pkt 6 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 7–9 w brzmieniu:

„7) pobierania za pokwitowaniem oraz zabezpieczania dokumentów związanych z zakresem kontroli, z zachowaniem przepisów o tajemnicy prawnie chronionej;

8) sporządzania, a w razie potrzeby żądania sporządzenia niezbędnych do kontroli kopii, odpisów lub wyciągów z dokumentów oraz zestawień lub obliczeń;

9) przetwarzania danych osobowych w zakresie niezbędnym do realizacji celu kontroli.”;

23) w art. 130:

a) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Kto po uprawomocnieniu się decyzji o nałożeniu kary pieniężnej za prowadzenie bez zezwolenia wojewody placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku prowadzi bez zezwolenia wojewody inną placówkę zapewniającą całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, podlega karze pieniężnej w wysokości 40 000 zł.”,

b) dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. W przypadku stwierdzenia zagrożenia życia lub zdrowia osób przebywających w domu pomocy społecznej lub w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom

w podeszłym wieku, prowadzonej na podstawie zezwolenia, wojewoda może, cofając zezwolenie, wydać decyzję nakazującą wstrzymanie prowadzenia tej placówki lub domu pomocy społecznej, z nadaniem rygoru natychmiastowej wykonalności.”;

24) w art. 131a:

- a) w ust. 1 i 2 wyrazy: „art. 130 ust. 2, 4 lub 5” zastępuje się wyrazami: „art. 130 ust. 2, 4, 4a, 5 lub 6”,
- b) w ust. 3 wyrazy: „art. 130 ust. 5” zastępuje się wyrazami: „art. 130 ust. 5 lub 6”;

25) po art. 131a dodaje się art. 131b w brzmieniu:

„Art. 131b. 1. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego prowadzi w systemie teleinformatycznym wykaz nałożonych kar, o których mowa w art. 130 ust. 2 i 4–6, oraz udostępnia dane z tego wykazu wojewodom do celów prowadzenia postępowań w zakresie nałożenia kary lub wydania albo cofnięcia zezwolenia na prowadzenie placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku.

2. Dane, o których mowa w ust. 1, udostępnia się niezwłocznie w systemie teleinformatycznym lub środkami komunikacji elektronicznej obsługiwany przez system teleinformatyczny wykazu.

3. Udostępnianie danych wojewodom nie wymaga wniosku.

4. Wojewodowie przekazują do wykazu dane obejmujące:

- 1) nazwę podmiotu lub imię i nazwisko osoby prowadzącej placówkę, o której mowa w art. 67 ust. 1;
- 2) numer identyfikacji podatkowej (NIP);
- 3) adres placówki, o której mowa w art. 67 ust. 1;
- 4) wskazanie daty i numeru decyzji nakładającej karę, o której mowa w art. 130 ust. 2 i 4–6, oraz informację o prawomocności decyzji;
- 5) wskazanie podstawy prawnej decyzji nakładającej karę.

5. W przypadku zmiany lub uchylenia decyzji nakładającej karę, o której mowa w art. 130 ust. 2 i 4–6, do wykazu przekazuje się aktualizację danych. Przekazanie danych do wykazu następuje niezwłocznie po uprawomocnieniu się decyzji.

Art. 2. W ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1878 oraz z 2019 r. poz. 730) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 43 w ust. 3 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) badanie prawidłowości stosowania ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania terenu domu pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;”;

2) po art. 43 dodaje się art. 43a w brzmieniu:

„Art. 43a. 1. Domy pomocy społecznej niewymienione w art. 43 ust. 1 oraz placówki zapewniające całodobową opiekę, o których mowa w art. 67 i art. 69 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, podlegają kontroli w zakresie przestrzegania praw osób, w stosunku do których zastosowano ograniczenie możliwości samodzielnego opuszczania domu pomocy społecznej lub placówki.

2. Do kontroli, o której mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 43.”.

Art. 3. Umowy dotyczące prowadzenia rodzinnych domów pomocy zawarte przez osoby fizyczne albo organizacje pożytku publicznego z gminami przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zachowują moc do czasu w nich określonego, jednak nie dłużej niż przez okres dwóch lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 4. 1. Decyzje ustalające opłatę mieszkańca domu pomocy społecznej za pobyt w tym domu, wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, zachowują moc.

2. Decyzje lub umowy ustalające opłatę osób, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 1, za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej, wydane lub zawarte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, zachowują moc do dnia w nich określonego, jednak nie dłużej niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 2, kierownicy ośrodków pomocy społecznej zawrą z osobami, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 1, umowy, o których mowa w art. 103 ust. 2 tej ustawy, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

4. W przypadku odmowy przez osoby, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 1, zawarcia umowy, o której mowa w ust. 3, stosuje się art. 61 ust. 2d ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

5. W przypadku odmowy przez osoby, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 1, zawarcia umowy, o której mowa w ust. 3, oraz niewyrażenia zgody na przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, stosuje się art. 61 ust. 2e i 2f ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

6. Do ustalenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej osób skierowanych do domu pomocy społecznej przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się art. 59 i art. 61 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

7. Do postępowań o ustalenie opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się art. 59 i art. 61 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

8. Przepisy ust. 1–7 stosuje się do ustalania odpłatności, do których art. 61 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 5. 1. Do działalności, o której mowa w art. 67 ust. 1 i art. 69 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, na którą uzyskano zezwolenie przed dniem wejścia w życie art. 67 ust. 2 pkt 3 lit. c oraz art. 68 ust. 4 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się przepisy dotychczasowe, pod warunkiem niezwiększania liczby miejsc w placówce.

2. Do działalności, o której mowa w art. 67 ust. 1 i art. 69 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, na którą uzyskano zezwolenie przed dniem 1 stycznia 2020 r., nie stosuje się art. 68 ust. 8 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, pod warunkiem niezwiększania liczby miejsc w budynku placówki.

Art. 6. 1. Podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 67 ust. 1 i art. 69 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, na którą uzyskały zezwolenie przed dniem wejścia w życie art. 68a pkt 4 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, są obowiązane zatrudnić osoby posiadające kwalifikacje, o których mowa w tym przepisie, w terminie do dnia 1 czerwca 2021 r.

2. Podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 67 ust. 1 i art. 69 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, na którą uzyskały zezwolenie przed dniem wejścia w życie art. 68a pkt 5 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, zatrudniają pracowników wykonujących czynności, o których mowa w art. 68 ust. 1 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 1:

1) na zasadach dotychczasowych do dnia 31 maja 2020 r.,

- 2) od dnia 1 czerwca 2020 r. do dnia 31 maja 2021 r. w wymiarze nie mniejszym niż 1/4 pełnego wymiaru czasu pracy na jedną osobę przebywającą w placówce,
- 3) od dnia 1 czerwca 2021 r. w wymiarze określonym w art. 68a pkt 5 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą

– z tym że do dnia 31 maja 2021 r. nie stosuje się wymogu minimalnego poziomu zatrudnienia określonego w art. 68a pkt 5 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

3. Do postępowań o wydanie zezwolenia na prowadzenie placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie:

- 1) art. 67 ust. 2 pkt 3 lit. c oraz art. 68 ust. 4 pkt 2 i ust. 8 ustawy zmienianej w art. 1, stosuje się art. 67 ust. 2 pkt 3 lit. c oraz art. 68 ust. 4 pkt 2 tej ustawy w brzmieniu dotychczasowym, przy czym art. 68 ust. 8 tej ustawy nie stosuje się;
- 2) art. 67 ust. 2 pkt 3 lit. g i pkt 4 oraz ust. 2a, art. 68a pkt 4 i 5 oraz art. 68b ustawy zmienianej w art. 1, stosuje się te przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 7. 1. Wymogi określone w art. 68a pkt 1 lit. f ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w stosunku do osób przyjętych do placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku przed dniem wejścia w życie tego przepisu, stosuje się od dnia 1 czerwca 2020 r.

2. Osobom małoletnim przyjętym do placówki przed dniem wejścia w życie art. 68b ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, może być udzielana opieka całodobowa do dnia 31 maja 2020 r.

Art. 8. W przypadku podmiotów prowadzących działalność, o której mowa w art. 67 ust. 1 i art. 69 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, na którą uzyskały zezwolenie przed dniem wejścia w życie art. 67 ust. 2 pkt 3 lit. g i pkt 4 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, brak spełnienia wymogów, o których mowa w art. 67 ust. 2 pkt 3 lit. g i pkt 4 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie może stanowić podstawy cofnięcia tego zezwolenia.

Art. 9. Art. 109a ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się do kwot świadczeń pomocy społecznej przekazanych na rachunek płatniczy, rachunek inny niż płatniczy albo instrument płatniczy po dniu 1 stycznia 2020 r.

Art. 10. Do postępowań nadzorczych i kontrolnych rozpoczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się art. 126 pkt 7–9 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 11. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 67 ust. 4 oraz art. 69 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 67 ust. 4 oraz art. 69 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 12. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 11, pkt 12 lit. b i c oraz pkt 13–15, 20 i 23–25, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

UZASADNIENIE

I. Cel wydania projektowanej ustawy

Przedkładany projekt ustawy wprowadza zmiany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, z późn. zm.) oraz ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1878 oraz z 2019 r. poz. 730).

Celem projektowanej ustawy jest m.in. ograniczenie skali nieprawidłowości w placówkach zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, zwanych dalej „placówkami”, a tym samym zwiększenie poczucia bezpieczeństwa osób starszych i niepełnosprawnych przebywających w tych placówkach, poprawę skuteczności stosowania sankcji nakładanych na podmioty prowadzące placówki bez zezwolenia oraz poprawę warunków pobytu osób przebywających w legalnie działających placówkach całodobowej opieki.

Zmiana przepisów ma również na celu ułatwienie placówkom, zwłaszcza tym prowadzonym w niewielkim zakresie, uzyskania zezwolenia, przez złagodzenie niektórych standardów, oraz doprecyzowanie przepisów dotyczących dokumentów wymaganych przy wniosku o uzyskanie zezwolenia. W projekcie ustawy uregulowano także zasady pobytu w placówkach i zasady ich opuszczania przez osoby, do których ma zastosowanie ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Ponadto uregulowano zasady ograniczenia samodzielnego opuszczania terenu domów pomocy społecznej oraz placówek przez ich mieszkańców będących osobami z zaburzeniami psychicznymi. Na konieczność uregulowania tej kwestii w przepisach rangi ustawy zwraca uwagę raport Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur „Prawa mieszkańców domów pomocy społecznej” – lipiec 2017, dostępny na stronie internetowej Rzecznika Praw Obywatelskich. Kwestie te poruszają też kolejne Raporty Rzecznika Praw Obywatelskich z działalności w Polsce Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur. Raporty zwracają uwagę na prawo do kontaktów mieszkańców domów pomocy społecznej ze światem zewnętrznym. Mieszkańcy powinni mieć możliwość samodecydowania o wyjściach poza teren placówki, a jedyną obiektywną przeszkodę do korzystania z takich wyjść może stanowić ich zły stan zdrowia, potwierdzony zaświadczeniem lekarza.

Ograniczenie takie, stosowane w praktyce przez niektóre placówki, jest niezbędne w sytuacji, gdy wyjście poza teren domu lub placówki całodobowej opieki mogłoby poważnie zagrozić zdrowiu lub życiu mieszkańca domu lub placówki całodobowej opieki, z uwagi na jego chorobę psychiczną lub upośledzenie umysłowe, na przykład mieszkaniec z amnezją lub nieznający swoich danych osobowych. Mieszkaniec taki będzie mógł opuścić teren placówki wraz z pracownikiem domu, osobą bliską albo opiekunem prawnym.

Ponadto w związku z postulatami osób, których rodzice zostali skierowani do domu pomocy społecznej, ustawa poszerzy katalog sytuacji, w których można zwolnić z obowiązku wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej.

Projektowana ustawa ma także na celu doprecyzowanie niektórych przepisów postępowania w zakresie przyznawania, udzielania i wypłaty świadczeń z zakresu pomocy społecznej.

II. Projektowane zmiany

1. Zmiany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

W art. 1 w pkt 1 projektu ustawy zaproponowano zmianę w art. 11 w ust. 2 ustawy o pomocy społecznej zmierzającą do poszerzenia możliwych do zastosowania sankcji, które kierownik ośrodka pomocy społecznej może zastosować w przypadku np. braku współdziałania osoby lub rodziny z pracownikiem socjalnym, odmowy zawarcia kontraktu socjalnego, niedotrzymywania jego postanowień, nieuzasadnionej odmowy podjęcia zatrudnienia. Przepis art. 11 ust. 2 został uzupełniony o możliwość ograniczenia wysokości lub rozmiaru świadczenia, podobnie jak określa to art. 11 w ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Propozycja zmiany art. 22 pkt 10 ustawy o pomocy społecznej (art. 1 pkt 2 projektu) jest konsekwencją zmian proponowanych w art. 1 w pkt 13 projektu ustawy, tj. uzupełnienia przepisu art. 68a ustawy o dodatkowe wymogi zatrudniania w placówkach personelu do wykonywania czynności opiekuńczych o określonych kwalifikacjach. Zmiana uprawnia wojewodę do kontrolowania zgodności zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami.

Zmiana proponowana w art. 1 w pkt 3 projektu ustawy dotycząca art. 48b w ust. 1 ustawy o pomocy społecznej ma charakter doprecyzowujący. W świetle obowiązujących przepisów, przyznanie niezbędnego ubrania następuje przez

dostarczenie osobie potrzebującej odpowiedniego rozmiaru bielizny, odzieży i obuwia odpowiednich do pory roku. Proponuje się zastąpienie użytego w ww. regulacji wyrazu „dostarczenie” wyrazem „zapewnienie”, co daje gminie szersze możliwości realizacji tego zadania w sposób bardziej elastyczny, dostosowany do danej sytuacji.

Zmiana w art. 52 ustawy o pomocy społecznej ma na celu doprecyzowanie przepisów dotyczących prowadzenia rodzinnego domu pomocy (art. 1 pkt 4 projektu). Z praktyki orzeczniczej Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej jako organu II instancji rozpatrującego odwołania od decyzji wojewodów wynika, że niejednokrotnie podmioty prowadzące placówki, dla których art. 67 i art. 69 ustawy o pomocy społecznej wymaga zezwolenia właściwego wojewody, chcąc uniknąć kary za prowadzenie placówki bez zezwolenia, wskazują na prowadzenie usług w formie rodzinnego domu pomocy, nie mając jednocześnie zawartej umowy z gminą. Z tego względu, aby zagwarantować odpowiedni, zgodny ze standardami, poziom świadczonych usług oraz uniemożliwić opisane powyżej próby utożsamiania placówek z rodzinnymi domami pomocy, w art. 52 zaproponowano dodanie ust. 2a, zgodnie z którym rodzinny dom pomocy może być prowadzony na podstawie umowy zawartej przez osobę fizyczną albo organizację pożytku publicznego z gminą właściwą ze względu na miejsce położenia rodzinnego domu pomocy. Jest to przepis analogiczny do przepisu § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy (Dz. U. poz. 719), w którym wyrażona jest możliwość prowadzenia rodzinnego domu pomocy jedynie na podstawie umowy z gminą właściwą dla miejsca położenia domu, tak aby uniknąć istniejących wątpliwości w zakresie braku możliwości prowadzenia tej formy usług bez umowy z gminą.

W art. 1 w pkt 5 projektu ustawy proponuje się zmianę w art. 55 ustawy o pomocy społecznej polegającą na wskazaniu podstawy, na jakiej dom pomocy społecznej może ograniczyć możliwość swobodnego lub samodzielnego opuszczania terenu placówki przez mieszkańca domu. Zmiana wynika z obserwacji poczynionych w toku kontroli domów pomocy społecznej prowadzonych przez przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur. Jednym z postulatów Rzecznika Praw Obywatelskich, zawartych w raportach z kontroli, jest uporządkowanie kwestii opuszczania placówki w sytuacji, gdy w różnych domach pomocy społecznej ta kwestia jest różnie uregulowana. Niedopuszczalne jest, zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich, arbitralne ograniczenie możliwości opuszczania placówki przez pracowników domu, w sytuacji,

gdy brak jest wyraźnych zaleceń lekarskich. Kwestia ta bowiem dotyczy podstawowego prawa jednostki, jakim jest wolność.

Aby zapewnić bezpieczeństwo mieszkańcom, w art. 55 wprowadza się przepis dający domowi pomocy społecznej możliwość uregulowania zasad zgłaszania personelowi domu wyjść poza teren domu. Celem zapewniania odpowiedniego bezpieczeństwa i opieki mieszkańcom będącym osobami z zaburzeniami psychicznymi (w stosunku do których występuje ryzyko, że brak opieki może zagrażać ich życiu lub poważnie zagrażać ich zdrowiu) zdecydowano również o wprowadzeniu ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania terenu domu pomocy społecznej przez jego mieszkańca. W takim przypadku mieszkaniec będzie mógł opuścić teren domu jedynie w asyście bądź to członka rodziny, bądź innej osoby, która będzie mogła zagwarantować właściwą (nawet krótkoterminową) opiekę poza terenem placówki. Ograniczenie to będzie mógł ustanowić dyrektor lub kierownik domu pomocy społecznej na podstawie zaświadczenia lekarskiego wydanego na czas oznaczony, nie dłuższy niż 6 miesięcy, wskazującego na zasadność takiego ograniczenia. Ograniczenie będzie mogło być wydane na czas oznaczony nie dłuższy niż 6 miesięcy. Dyrektor lub kierownik domu pomocy społecznej będzie obowiązany do doręczenia pisemnego ograniczenia osobie, której będzie ono dotyczyło, lub jej opiekunowi prawnemu oraz pouczenia o przysługującym prawie do złożenia wniosku o uchylenie ograniczenia do sądu opiekuńczego, w którego okręgu znajduje się dom pomocy społecznej. Sąd, rozpoznając wniosek, będzie mógł uznać jego zasadność i uchylić ograniczenie lub – w przypadku uznania wniosku za bezzasadny – wniosek ten oddalić. Z wnioskiem o uchylenie ograniczenia będą mogli się również zwrócić: małżonek mieszkańca, krewny w linii prostej, rodzeństwo oraz osoba sprawująca faktyczną opiekę nad mieszkańcem. Projektowane przepisy przewidują jednocześnie, że w przypadku złożenia takiego wniosku sąd opiekuńczy będzie orzekał niezwłocznie po przeprowadzeniu rozprawy, która powinna się odbyć nie później niż w terminie 14 dni od dnia wpływu wniosku. Dyrektor lub kierownik domu pomocy społecznej w terminie 3 dni od dnia doręczenia ograniczenia będzie obowiązany do przesłania informacji o ograniczeniu do sądu opiekuńczego, w którego okręgu znajduje się ten dom. Projekt reguluje jednocześnie, wprost wprowadzając do treści ustawy o pomocy społecznej, kwestię odpowiedzialności za szkodę (rozumianej maksymalnie szeroko, w tym również jako odpowiedzialności za ewentualną krzywdę) wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie w zakresie ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania domu

pomocy społecznej – przewidziano w tym zakresie odpowiedzialność podmiotu prowadzącego dom pomocy społecznej, a w przypadku domu prowadzonego przez podmiot na zlecenie jednostki samorządu terytorialnego – przewidziano odpowiedzialność solidarną zlecającego i realizującego zlecenie. Rozwiązanie to, w zakresie odpowiedzialności jednostek samorządu terytorialnego, nie jest niczym nowym, gdyż jest w rzeczywistości jedynie przeniesieniem na grunt ustawy o pomocy społecznej regulacji zawartej w art. 417 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1025, z późn. zm.).

Zmiany dotyczące art. 59 ustawy o pomocy społecznej (art. 1 pkt 6 projektu) mają charakter porządkujący i wynikają z potrzeby ujednoczenia praktyki występującej w różnych ośrodkach pomocy społecznej w zakresie wydawania decyzji o odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej. Zgodnie z art. 61 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

- 1) mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka,
 - 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi,
 - 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej
- przy czym osoby i gmina określone w pkt 2 i 3 nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność.

Stroną decyzji o odpłatności powinien być, co do zasady, jedynie mieszkaniec domu. Na podstawie art. 103 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, w przypadku ponoszenia odpłatności za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej przez osoby określone w art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej, wysokość ponoszonej przez nich odpłatności jest ustalana w umowie zawartej z kierownikiem ośrodka pomocy społecznej. Forma umowy wyklucza w tym przypadku wydanie decyzji. W celu uniknięcia sytuacji, w których mieszkaniec domu pomocy społecznej otrzymuje decyzję o odpłatności, w której są zawarte rozstrzygnięcia o odpłatności jego rodziny czy też gminy, istnieje potrzeba wprowadzenia jasnej regulacji, że decyzja o odpłatności określa jedynie odpłatność mieszkańca domu.

Jednocześnie art. 1 w pkt 7 projektu ustawy wprowadza w art. 61 ustawy o pomocy społecznej regulacje, które umożliwiają gminie wydawanie decyzji w sytuacji odmowy

przystąpienia przez osoby zobowiązane do umowy, o której mowa w art. 103 ust. 2 ustawy.

Odmowa podpisania umowy z gminą, w sytuacji gdy doszło do przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego i ustalenia dochodu osoby zobowiązanej, będzie skutkowało wydaniem przez gminę decyzji o odpłatności, w której należy uwzględnić, że odpłatność mogą ponosić jedynie osoby, których dochód przekracza 300% kryterium dochodowego, i jednocześnie dochód osoby lub rodziny po potrąceniu opłaty nie może być niższy niż 300% kryterium dochodowego.

W sytuacji gdy osoba zobowiązana nie zgodzi się nie tylko na podpisanie umowy, ale też na przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, gmina wyda decyzję o odpłatności w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatą wnoszoną przez mieszkańca i opłatami wnoszonymi przez inne osoby obowiązane. W przypadku, gdy więcej niż jedna osoba zobowiązana do ponoszenia odpłatności odmawia podpisania umowy oraz przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego, pozostała opłata (stanowiąca różnicę między średniomiesięcznym kosztem a opłatami wnoszonymi przez mieszkańca oraz innymi osobami, których odpłatność została ustalona w drodze umowy lub decyzji podjętej w wyniku ustalenia odpłatności po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego) obciąża te osoby proporcjonalnie (w częściach równych).

Projekt ustawy nowelizuje brzmienie art. 64 ustawy o pomocy społecznej (art. 1 pkt 8 projektu) poszerzając katalog sytuacji, w których można zwolnić z obowiązku wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej o sytuacje nienależytego wykonywania władzy rodzicielskiej przez osobę kierowaną do domu pomocy społecznej lub będącą już mieszkańcem domu w stosunku do zobowiązanego do wnoszenia opłaty dziecka. Zwolnić będzie można również wnuka (lub dalsze osoby zstępne) osoby kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańca domu. Zmiana wychodzi naprzeciw postulatam osób, których rodzice zostali skierowani do domu pomocy społecznej, a w przeszłości zachowywali się w stosunku do swoich dzieci w sposób rażąco naganny. Z uwagi na konieczność określenia w ustawie precyzyjnych przesłanek zwalniania z opłat wskazano na sytuację ograniczenia władzy rodzicielskiej z jednoczesnym skierowaniem dziecka przez sąd do rodziny zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawczej lub rodzinnego domu dziecka (dodany art. 64 pkt 5),

a także sytuację, w której sąd wydał wyrok oddalający powództwo o alimenty przeciwko osobie zobowiązanej do wnoszenia opłat (dodany art. 64 pkt 6).

Zmiana poszerza też możliwość zwalniania z obowiązku wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej, obok osób wnoszących opłatę, również osób zobowiązanych do wnoszenia opłat zgodnie z przepisami ustawy, ale jeszcze ich niewnoszących.

Ponadto zmiana doprecyzowuje kwestię obowiązku przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego w sytuacji rozstrzygnięcia o zwalnianiu z odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej. W art. 1 w pkt 9 projektu ustawy zaproponowano zmianę art. 64a ustawy o pomocy społecznej polegającą na poszerzeniu kręgu osób zwalnianych obligatoryjnie z wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej o osoby:

- które przedstawią prawomocne orzeczenie sądu o skazaniu za umyślne przestępstwo popełnione z użyciem przemocy na szkodę osoby zobowiązanej do wnoszenia opłaty, jej małoletniego rodzeństwa lub jej rodzica, oraz
- będące zstępnyymi (w praktyce – wnukami) osoby, która podlega zwolnieniu z wnoszenia opłaty ze względu na pozbawienie rodzica mieszkańca domu pomocy społecznej władzy rodzicielskiej nad tą osobą.

W celu usunięcia wątpliwości w zakresie konieczności wydawania decyzji o skierowaniu do domu pomocy społecznej, w przypadku kierowania osób w trybie określonym w art. 65 ustawy o pomocy społecznej, zaproponowano zmianę w art. 65 ust. 2 ustawy (art. 1 pkt 10 projektu).

Zmiana zawarta w art. 1 w pkt 11 w lit. a projektu ustawy polega na doprecyzowaniu art. 67 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej w zakresie dokumentów składanych przez podmioty ubiegające się o uzyskanie zezwolenia wojewody na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku. Zgodnie z obowiązującym art. 67 ust. 2 pkt 3 podmiot ubiegający się o uzyskanie ww. zezwolenia jest zobowiązany do przedstawienia zaświadczenia właściwego organu potwierdzającego możliwość użytkowania obiektu określonego w kategorii XI załącznika do ustawy – Prawo budowlane. Doprecyzowano właściwość organu do wydawania zaświadczeń potwierdzających możliwość użytkowania obiektu.

Zmiana spowodowana jest istniejącymi obecnie wątpliwościami co do organu, który takie zaświadczenia miał wydawać.

Jednocześnie dodano również obowiązek składania przez osobę lub podmiot ubiegający się o zezwolenie oświadczenia o niekaralności za czyny, o których mowa w art. 130 ust. 4–6, w okresie 5 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o wydanie zezwolenia na prowadzenie placówki. Oświadczenie będzie składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia (dodany art. 67 ust. 2 pkt g).

Ponadto projektodawca ograniczył możliwość uzyskania zezwolenia na prowadzenie placówki przez podmioty, na które wojewoda nałożył w przeszłości co najmniej dwukrotnie karę pieniężną za prowadzenie placówki bez zezwolenia lub orzekł o wstrzymaniu działalności placówki (dodany art. 67 ust. 2 pkt 4). Podmioty te nie będą mogły uzyskać zezwolenia w okresie 5 lat od ukarania. Okres pięcioletni jest uzasadniony, z jednej strony koniecznością zapewnienia przestrzegania przepisów ustawy o pomocy społecznej o zezwoleniach dla placówek zapewniających całodobową opiekę, z drugiej strony daje podmiotom prowadzącym placówki szansę na dostosowanie swojej działalności do wymogów ustawy i uzyskanie zezwolenia w przyszłości.

Przepisy dotyczące działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia placówki zostały uzupełnione o nowe regulacje (dodany ust. 3a–3c). Doprecyzowano tryb cofnięcia zezwolenia na prowadzenie placówki, analogicznie do przepisów art. 57a dotyczących cofnięcia zezwolenia na prowadzenie domu pomocy społecznej.

Przed cofnięciem zezwolenia wojewoda będzie musiał wyznaczyć dodatkowy termin na spełnienie ustawowych warunków lub standardów albo na dostarczenie wymaganych dokumentów, zaświadczeń lub informacji, do dostarczenia których wezwał podmiot kontrolowany. Uprawnienia wojewody wynikają z funkcji kontrolnych i nadzorczych, jakie sprawuje on w systemie pomocy społecznej. Zgodnie bowiem z art. 22 pkt 8–10 ustawy o pomocy społecznej do zadań wojewody należy:

- nadzór nad realizacją zadań samorządu gminnego, powiatowego i województwa, w tym nad jakością działalności jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz nad jakością usług, dla których minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określił standardy, a także nad zgodnością zatrudnienia pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z wymaganymi kwalifikacjami;

- kontrola jakości usług, o których mowa w pkt 8, wykonywanych przez podmioty niepubliczne na podstawie umowy z organami administracji rządowej i samorządowej;
- kontrola jakości usług, o których mowa w pkt 8, wykonywanych przez domy pomocy społecznej prowadzone nie na zlecenie organu jednostki samorządu terytorialnego przez podmioty niepubliczne, o których mowa w art. 57 ust. 1 pkt 2–4;
- kontrola placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej, w zakresie standardów usług socjalno-bytowych i przestrzegania praw tych osób.

Na podstawie art. 126 ustawy o pomocy społecznej wojewoda, w związku z przeprowadzaniem postępowaniem nadzorczym i kontrolnym, ma prawo między innymi do żądania informacji, dokumentów i danych, niezbędnych do sprawowania nadzoru i kontroli.

Tryb nadzoru i kontroli określa z kolei rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. poz. 543 i 1750).

W art. 1 w pkt 12 w lit. a projektu ustawy uregulowano kwestie ograniczeń możliwości wychodzenia przez mieszkańców z zaburzeniami psychicznymi poza teren placówki (art. 68 ust. 2a–2i).

W przypadku gdy brak opieki będzie zagrażał życiu lub poważnie zagrażał zdrowiu osoby przebywającej w placówce, będącej osobą z zaburzeniami psychicznymi, osoba kierująca placówką będzie mogła ograniczyć możliwość samodzielnego opuszczania przez tę osobę terenu placówki na podstawie zaświadczenia lekarza, wydanego na czas oznaczony, nie dłuższy niż 6 miesięcy, wskazującego zasadność takiego ograniczenia. Ograniczenie będzie wydawane w formie pisemnej i będzie zawierało m.in. uzasadnienie ograniczenia oraz pouczenie o prawie do złożenia wniosku o uchylenie ograniczenia do sądu opiekuńczego, w którego okręgu znajduje się placówka. Osoba kierująca placówką będzie obowiązana do przekazania informacji o ograniczeniu do sądu opiekuńczego, w którego okręgu znajduje się placówka, w terminie 3 dni od dnia doręczenia ograniczenia. Za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie w zakresie ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania terenu placówki przez osobę w niej przebywającą odpowiedzialność ponosi podmiot prowadzący placówkę.

W art. 1 w pkt 12 w lit. b projektu ustawy doprecyzowano warunki, jakie musi spełniać placówka mieszcząca się w budynku wielokondygnacyjnym. Zaproponowano zmianę w art. 68 ust. 4 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej, w zakresie wymogu posiadania windy w placówkach wielokondygnacyjnych. Pojęcie windy nie jest zdefiniowane w aktach prawnych, z tego względu przyjmowano, że w istocie jest ono tożsame z pojęciem dźwigu osobowego. W wyroku z dnia 29.07.2010 r. sygn. akt. I SA/Wa951/10 Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie nakazał, aby wyjaśniając na gruncie ustawy pojęcie „windy”, zastosować przede wszystkim wykładnię funkcjonalną. Zdaniem Sądu, jeżeli w czasie kontroli placówki okaże się, że zastosowane urządzenie dźwigowe jest funkcjonalne, tj. zapewnia odpowiednie warunki do przemieszczania pensjonariuszy, to może być uznane za windę w rozumieniu ustawy o pomocy społecznej. Z uwagi na powyższe zdecydowano o wprowadzeniu do ustawy o pomocy społecznej pojęcia dźwigu osobowego, którym posługują się przepisy prawa budowlanego. Dodatkowo wprowadza się wymóg, aby pomieszczenia, takie jak: łazienki i toalety, pokój dziennego pobytu, pomieszczenie pomocnicze do prania i suszenia znajdowały się na parterze, czyli na tym samym poziomie, na którym powinny znajdować się pokoje mieszkalne. Umożliwi to mieszkańcom swobodne i bezpieczne korzystanie z tych pomieszczeń.

Jednocześnie, aby ułatwić działalność małych placówek, w których przebywa nie więcej niż 5 osób, w dodanym ust. 7 wyłączono w stosunku do tych placówek warunek posiadania dźwigu osobowego, w sytuacji gdy w placówce zamontowane jest urządzenie do przemieszczania osób niepełnosprawnych (typu platforma, krzeselko). Urządzenia takie podlegają dozorowi technicznemu na podstawie przepisów o dozorcze technicznym. Wymóg posiadania dźwigu osobowego przez małe placówki może być dla nich istotnym obciążeniem finansowym, a w sytuacji gdy istnieją alternatywne metody zapewnienia bezpiecznego przemieszczania się osób wymagających opieki przy użyciu innych urządzeń, nie stanowiłyby wystarczającego uzasadnienia. Od tych placówek wymaga się również, aby łazienki i toalety znajdowały się na tym samym piętrze, na którym są pokoje mieszkalne, tak aby każdy mieszkaniec mógł swobodnie i bezpiecznie korzystać z tych pomieszczeń.

W ust. 8 określa się maksymalną liczbę osób, które mogą być umieszczone w jednym budynku placówki – 100. Ograniczenie takie wynika z troski o zapewnienie osobom przebywającym w placówkach odpowiednich warunków pobytu i poszanowania

podmiotowości tych osób, ich prawa do godności, poczucia bezpieczeństwa i intymności. W mniejszych placówkach mieszkańcy nie są anonimowi, a architektura budynku bardziej przypomina warunki domowe. Podobne ograniczenie obowiązuje już domy pomocy społecznej na mocy § 6 ust. 1 pkt 1 lit. d rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 734).

W art. 1 w pkt 13 projektu ustawy uzupełniono katalog dokumentów przechowywanych przez podmiot prowadzący placówkę (dodany art. 68a pkt 1 lit. f–i) o postanowienia sądu opiekuńczego w przedmiocie udzielenia zezwolenia na umieszczenie w placówce – w przypadku osób ubezwłasnowolnionych całkowicie, a także o dokumenty dotyczące ograniczenia osobom przebywającym w placówce możliwości samodzielnego opuszczania terenu placówki (zaświadczenia lekarza wskazującego zasadność ograniczenia, wydawanego przez osobę kierującą placówką ograniczenia oraz orzeczenia sądu opiekuńczego w tym zakresie).

Jednocześnie w art. 1 w pkt 13 w lit. b projektu ustawy wprowadzono wymóg kwalifikacji personelu opiekuńczego zatrudnionego w placówce, a także wymóg minimalnego zatrudnienia pracowników wykonujących czynności w ramach usług opiekuńczych w wymiarze $\frac{1}{3}$ pełnego wymiaru czasu pracy na jednego mieszkańca placówki. Brak takich wymogów w chwili obecnej powoduje, że w części funkcjonujących placówek poziom świadczonych usług nie jest zadowalający z uwagi na brak odpowiednio wyszkolonego personelu. Z uwagi na zawartą w art. 6 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej definicję pojęcia „osoba zatrudniona” obejmującą osoby pozostające w zatrudnieniu w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz osoby prowadzące działalność gospodarczą w rozumieniu przepisów dotyczących działalności gospodarczej należy uznać, że nowe wymogi kwalifikacyjne obejmą osoby zatrudnione w placówkach na wskazanych w art. 6 pkt 11 podstawach.

W art. 1 w pkt 14 projektu ustawy dodano nową regulację – art. 68b zawierającą zastrzeżenie możliwości świadczenia usług w placówce osobom pełnoletnim. Brak wyraźnego zakazu przyjmowania osób małoletnich mógł spowodować tworzenie placówek mieszanych, w których przebywałyby np. niepełnosprawne dzieci wspólnie z osobami starszymi.

W sytuacji gdy istnieje potrzeba zapewnienia całodobowej opieki dzieciom i młodzieży w różnych sytuacjach życiowych, w których rodzice nie mają możliwości sprawowania bezpośredniej opieki nad dzieckiem, zastosowanie mają przepisy dotyczące pieczy zastępczej, instytucji, która właśnie do tego celu została powołana. W systemie pieczy zastępczej funkcjonują placówki dla dzieci niepełnosprawnych (placówki opiekuńczo-wychowawcze typu specjalistyczno-terapeutycznego). Ponadto w przypadku konieczności, na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka, możliwe jest umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie umowy zawartej między rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka a starostą właściwym ze względu na miejsce zamieszkania tej rodziny lub miejsce prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Wprowadza się również art. 68c, który wskazuje na obowiązek uzyskiwania przez przedstawiciela ustawowego osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie zezwolenia sądu opiekuńczego na umieszczenie w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku. Potrzeba wprowadzenia przepisu określającego jednoznacznie powyższy obowiązek wynika z faktu, że nie zawsze, mimo regulacji określających sposób wykonywania opieki zawartych w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, przedstawiciel ustawowy zwraca się do sądu o takie zezwolenie.

Zmiana brzmienia art. 69 ust. 1 jest konsekwencją dodania przepisów art. 67 ust. 3a–3c określających tryb cofnięcia zezwolenia na prowadzenie placówki całodobowej opieki prowadzonej w ramach działalności gospodarczej (art. 1 w pkt 15 projektu). W związku z przyjętą zasadą obowiązywania tych samych przepisów zarówno placówki prowadzone w ramach działalności gospodarczej, jak i prowadzone przez Kościół Katolicki, inne kościoły, związki wyznaniowe oraz organizacje społeczne, fundacje i stowarzyszenia w ramach tzw. działalności statutowej, należało uaktualnić przywołania zawarte w art. 69 ust. 1.

Zmiana do art. 97 polegająca na dodaniu ust. 1a wskazuje na możliwość nałożenia opłaty za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych, w sytuacji gdy dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego (art. 1 pkt 16 lit. b). Opłata ta jednak nie może przekroczyć 30% dochodu osoby samotnie gospodarującej lub dochodu na osobę w rodzinie osoby skierowanej do schroniska, a w przypadku schroniska z usługami opiekuńczymi,

z uwagi na wyższy koszt usług w takich schroniskach, nie może być wyższa niż 50% tego dochodu. Wprowadzenie odpłatności od osób do tej pory z niej zwolnionych postulują organizacje pozarządowe prowadzące schroniska dla osób bezdomnych. Zgodnie z powyższymi postulatami opłaty te w większości przypadków mają wymiar symboliczny i nie stanowią istotnego źródła pokrycia kosztów prowadzenia placówek. Mają jednak wielce istotny wymiar edukacyjny związany ze specyfiką grupy, której świadczone jest wsparcie – ich zadaniem jest przeciwdziałanie uzależnianiu się osób bezdomnych od całkowicie darmowego schronienia oraz uświadamianie odpowiedzialności (także finansowej) za własny los.

Zmiana w art. 103 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej zmierza do rozszerzenia katalogu przypadków, w których nie będzie możliwe dodatkowe zwiększanie obciążeń członków rodziny osoby przebywającej w domu pomocy społecznej w przypadku zwolnienia któregoś z nich albo zwolnienia mieszkańca domu pomocy społecznej z odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej na podstawie art. 64a i art. 64b (art. 1 pkt 17 projektu).

W art. 1 w pkt 18 w lit. a projektu ustawy wprowadzono zmianę brzmienia art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Wydłużono okres obowiązywania rodzinnego wywiadu środowiskowego w stosunku do mieszkańców domów pomocy społecznej z 6 miesięcy do 12 miesięcy, z uwagi na stabilność sytuacji życiowej i dochodów tych osób. Z kolei zmiana w art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej poszerza katalog dokumentów określających sytuację osobistą i rodzinną osoby przez dodanie prawomocnego orzeczenia sądu o pozbawieniu władzy rodzicielskiej albo o skazaniu za umyślne przestępstwo popełnione z użyciem przemocy, co jest konsekwencją zmiany w art. 64a. Ponieważ o zwolnienie z odpłatności za dom pomocy społecznej można występować w każdym czasie, również w sytuacji, gdy odpłatność została już ustalona (zmianę decyzji prawomocnej umożliwia art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej), nie wprowadza się przepisu przejściowego w tym zakresie.

Projekt ustawy nowelizuje brzmienie art. 109 ustawy o pomocy społecznej. Rozszerzono katalog osób obowiązanych do informowania organu, który przyznał świadczenie, o każdej zmianie w ich sytuacji osobistej, dochodowej i majątkowej, która wiąże się z podstawą do przyznania świadczeń o osoby, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej (art. 1 pkt 19 projektu).

Dodanie w art. 1 w pkt 20 projektu ustawy nowego art. 109a ma na celu uregulowanie sytuacji zwrotu m.in. przez banki z rachunku indywidualnego i wspólnego świadczeń z pomocy społecznej, wypłaconych po śmierci świadczeniobiorcy pomocy społecznej. Analogiczne do zaproponowanego rozwiązanie funkcjonuje w art. 30a ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2220, z późn. zm.).

Zmiana w art. 126 ustawy o pomocy społecznej poszerza zakres uprawnień kontrolnych inspektorów urzędów wojewódzkich przeprowadzających czynności z zakresu kontroli i nadzoru w pomocy społecznej (art. 1 pkt 22 projektu). Z doświadczeń inspektorów wynika, że kontrolowany podmiot odmawia sporządzania kopii dokumentów niezbędnych do pełnego ustalenia stanu faktycznego. Inspektorzy często muszą posiłkować się aparatami fotograficznymi lub telefonami komórkowymi w celu dokonania zdjęć istniejących w kontrolowanej jednostce dokumentów. Analogiczne do obecnie projektowanych uprawnienia przewiduje ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. poz. 1092 oraz z 2019 r. poz. 730).

Dodany w art. 1 w pkt 23 projektu ustawy przepis art. 130 ust. 4a zawiera zmianę zaostrzającą odpowiedzialność podmiotu prowadzącego bez zezwolenia więcej niż jedną placówkę zapewniającą całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku. W przypadku nałożenia prawomocnej kary za prowadzenie jednej z placówek bez zezwolenia wojewody, kara nakładana na kolejną z placówek będzie wynosiła 40 tys. zł, a nie jak dotychczas 10 lub 20 tys. zł.

Nowy ust. 6 w art. 130 umożliwia wojewodzie jednoczesne cofnięcie zezwolenia na prowadzenie domu pomocy społecznej lub placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku i nakazanie wstrzymania prowadzenia tej placówki lub domu pomocy społecznej, z nadaniem rygoru natychmiastowej wykonalności. Sytuacja taka może mieć miejsce w razie stwierdzenia zagrożenia życia lub zdrowia osób przebywających w domu pomocy społecznej lub w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, prowadzonej na podstawie zezwolenia. Dotychczas możliwość nakazania wstrzymania działalności dotyczyła placówek nielegalnych, wojewoda musiał więc najpierw wydać decyzję

cofającą zezwolenie, a dopiero po jej uprawomocnieniu się mógł nakazać wstrzymanie działalności nielegalnej już wtedy placówki.

Zmiana do art. 131a jest konsekwencją wprowadzenia nowych kar nakładanych na podmioty prowadzące nielegalne placówki, mimo wcześniejszego ukarania za prowadzenie innej nielegalnej placówki (dodawany art. 130 ust. 4a) oraz kar nakładanych w przypadku stwierdzenia zagrożenia życia lub zdrowia osób przebywających w placówkach (dodawany art. 130 ust. 6). W tych przypadkach wojewoda, tak jak w przypadku nakładania już istniejących kar, będzie miał obowiązek współdziałania z odpowiednimi organami i członkami rodzin osób przebywających w placówce prowadzonej przez ukarany podmiot w celu zapewnienia odpowiedniej opieki osobom tego potrzebującym.

Aby umożliwić wojewodom sprawdzenie, czy dany podmiot prowadzi więcej niż jedną placówkę na obszarze kraju, w art. 1 w pkt 23 projektu ustawy dodano nową regulację art. 131b, zgodnie z którą minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego został zobowiązany do prowadzenia wykazu nałożonych kar pieniężnych. Dane z wykazu udostępnia się wojewodom do celów prowadzenia postępowań w zakresie nałożenia kary pieniężnej lub wydania albo cofnięcia zezwolenia na prowadzenie placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku.

2. Zmiany w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego

Zawarta w art. 2 projektu ustawy zmiana do ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego ma na celu poddanie domów pomocy społecznej oraz placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku kontroli sądów w zakresie przestrzegania praw osób, w stosunku do których zastosowano ograniczenie możliwości samodzielnego opuszczania domu pomocy społecznej lub placówki, co stanowi konsekwencję wprowadzenia procedury określonej w art. 55 ust. 2b–2h oraz art. 68 ust. 2a–2h ustawy o pomocy społecznej.

3. Przepisy przejściowe i końcowe

Ustawa zawiera także regulacje przejściowe, między innymi z uwagi na nowe wymogi nakładane na podmioty prowadzące placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku.

W art. 3 projektu ustawy pozostawia się w mocy umowy dotyczące prowadzenia rodzinnych domów pomocy zawarte przez osoby fizyczne albo organizacje pożytku publicznego maksymalnie przez okres dwóch lat od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 4 projektu ustawy reguluje kwestię wydanych przed dniem wejścia w życie ustawy decyzji ustalających opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej. Decyzje ustalające opłatę mieszkańca pozostawia się w mocy bezterminowo, natomiast decyzje ustalające opłatę małżonka, wstępnych i zstępnych, jak również umowy dotyczące odpłatności zawarte na podstawie art. 103 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, pozostawia się w mocy maksymalnie przez okres 12 miesięcy. W trakcie tego okresu kierownicy ośrodków pomocy społecznej powinni zawrzeć z ww. osobami umowy określające wysokość odpłatności, a w przypadku odmowy wyrażenia zgody na przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego lub na podpisanie umowy, stosować tryb określony w art. 61 ust. 2d i 2e.

Nowe przepisy będą też stosowane do postępowań o ustalenie opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej, wszczętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Dwunastomiesięczny okres wskazany w art. 4 projektu ustawy pozwoli na uporządkowanie kwestii opłat za pobyt w domu pomocy społecznej i ujednoczenie praktyki w tym zakresie.

Dodatkowo postanowiono, że przepis art. 4 będzie miał zastosowanie również do ustalania odpłatności, do której art. 61 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się odpowiednio, tj. do ustalania odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej nieprowadzonym na zlecenie jednostki samorządu terytorialnego (art. 65 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej), oraz do odpłatności za pobyt w rodzinnym domu pomocy społecznej (§ 8 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy (Dz. U. z 2012 r. poz. 719)).

W art. 5 projektu ustawy przewiduje się, że wymogi dotyczące posiadania przez placówkę zapewniającą całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku dźwigu osobowego oraz zaświadczenia organu nadzoru budowlanego będą dotyczyły jedynie placówek nowych, tj. tych, które uzyskały zezwolenie po dniu wejścia w życie zmienionych przepisów, a także placówek prowadzonych wcześniej, jeśli zwiększy się w nich liczba miejsc.

Wymóg dotyczący ograniczenia liczby osób przebywających w jednym budynku placówki do 100 osób nie będzie stosowany do placówek, które uzyskały zezwolenie przed dniem wejścia ustawy w życie, pod warunkiem niezwiększania liczby miejsc w budynku.

Art. 6 projektu zawiera regulacje przejściowe dotyczące wymogów w zakresie poziomu zatrudnienia w placówkach zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku oraz kwalifikacji wymaganych od personelu tam zatrudnionego, które wprowadza się stopniowo. Docelowy standard powinien być osiągnięty przez podmioty prowadzące ww. placówki do dnia 1 czerwca 2021 r. W okresie przejściowym nie będzie stosowany wymóg zatrudnienia osób w wymiarze nie mniejszym niż 4,5 pełnego wymiaru czasu pracy, gdyż podmioty prowadzące placówki powinny zyskać czas potrzebny na zatrudnienie brakujących pracowników.

Art. 6 projektu ustawy zawiera również regulacje przejściowe dotyczące postępowań o wydanie zezwolenia na prowadzenie placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie zmian do ustawy.

Przewiduje się stosowanie dotychczasowych przepisów określających warunki uzyskania zezwolenia określone w art. 67 ust. 2 pkt 3 lit. c oraz art. 68 ust. 4 pkt 2, co chroni podmioty ubiegające się o wydanie zezwolenia przed kosztami, jakie musiałyby ponieść na dostosowanie budynków do nowych wymogów architektonicznych.

Stosowanie nowych warunków we wszczętych i niezakończonych postępowaniach będzie natomiast dotyczyło zmienianych przepisów art. 67 ust. 2 pkt 3 lit. g i pkt 4 oraz ust. 2a, art. 68a pkt 4 i 5 oraz art. 68b. Wymóg określony w przepisie art. 68 ust. 8, jako nowy wymóg, nieistniejący obecnie, nie będzie stosowany we wskazanych postępowaniach.

Art. 7 przewiduje, że wymogi dotyczące posiadania postanowienia sądu opiekuńczego w przedmiocie udzielenia zezwolenia na umieszczenie w placówce oraz ograniczenie możliwości zapewniania w placówkach opieki jedynie osobom pełnoletnim będą stosowane od dnia 1 czerwca 2020 r., aby dać czas podmiotom prowadzącym placówki na dostosowanie do nowych wymogów.

Art. 8 projektu wyłącza warunek niekaralności za czyny, o których mowa w art. 130 ust. 4–6 ustawy o pomocy społecznej, w stosunku do podmiotów prowadzących placówkę na podstawie zezwolenia uzyskanego przed wejściem w życie nowych przepisów w odniesieniu do tej placówki. Oznacza to, że wojewoda nie będzie mógł cofnąć wydanego przed wejściem w życie nowych przepisów zezwolenia, mimo ukarania podmiotu jedną z kar określonych w art. 130 ust. 4–6 ustawy o pomocy społecznej. Brak takiego przepisu przejściowego powodowałby bowiem wyciąganie konsekwencji wynikających z nowych przepisów w stosunku do podmiotów prowadzących już legalną placówkę, co mogłoby oznaczać stosowanie prawa wstecz.

Art. 9 projektu ustawy przewiduje stosowanie przepisu art. 109a jedynie do kwot świadczeń pomocy społecznej przekazanych na rachunek płatniczy, rachunek inny niż płatniczy albo instrument płatniczy po dniu wejścia w życie ustawy.

Art. 10 projektu umożliwia wojewodom wykorzystywanie nowych uprawnień w zakresie nadzoru i kontroli już w postępowaniach rozpoczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej.

Art. 11 projektu ustawy przewiduje czasowe pozostawienie w mocy aktów wykonawczych, którymi są: rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2005 r. w sprawie wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia placówki zapewniającej całodobową opiekę (Dz. U. poz. 739) oraz rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2005 r. w sprawie wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie w ramach działalności statutowej placówki zapewniającej całodobową opiekę (Dz. U. poz. 740).

Ustawa wejdzie w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z pewnymi wyjątkami. Przepisy art. 1 pkt 11, pkt 12 lit. b i c oraz pkt 13–15, 20 i 23–25, dotyczące placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, oraz instytucji finansowych (art. 109a) z uwagi na fakt, że odnoszą się między innymi do podmiotów prowadzących działalność gospodarczą oraz pkt 25 dotyczący obowiązku prowadzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego wykazu nałożonych kar pieniężnych, wejdą w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. poz. 2017 r. poz. 248) oraz § 4 i § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P.

z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.), projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami w trybie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa.

Proponowane rozwiązania mogą wywrzeć wpływ na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców z uwagi na przewidywane poszerzenie sankcji administracyjnych za prowadzenie placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku bez zezwolenia oraz z uwagi na wprowadzenie dodatkowych wymogów w zakresie dokumentacji prowadzonej w placówce oraz wymogów technicznych dla działalności prowadzonej w budynkach wielokondygnacyjnych bez dźwigów osobowych (wynikającej z zastąpienia wymogu posiadania windy wymogiem dźwigu osobowego oraz wymogiem dotyczącym usytuowania niektórych pomieszczeń w placówce).

Projekt ustawy nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Brak jest możliwości podjęcia alternatywnych środków osiągnięcia celu projektowanej regulacji w stosunku do działań legislacyjnych.

<p>Nazwa projektu Ustawa o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Marcin Zieleniecki – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Krystyna Wyrwicka – Dyrektor Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej, email sekretariat.dps@mrpips.gov.pl, tel. 22 66-11-277</p>	<p>Data sporządzenia 29.05.2019 r.</p> <p>Źródło: Inne</p> <p>Nr w wykazie prac 318</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

1. W odniesieniu do placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku

Projektowana ustawa ma na celu ograniczenie skali nieprawidłowości w placówkach zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, a tym samym zwiększenie poczucia bezpieczeństwa osób starszych i niepełnosprawnych przebywających w takich placówkach, poprawę skuteczności stosowania sankcji nakładanych na podmioty prowadzące placówki bez zezwolenia oraz poprawę warunków pobytu osób przebywających w legalnie działających placówkach całodobowej opieki. Zmiana przepisów miałaby również na celu ułatwienie placówkom, zwłaszcza tym prowadzonym w niewielkim zakresie, uzyskania zezwolenia przez złagodzenie niektórych standardów oraz doprecyzowanie przepisów dotyczących dokumentów wymaganych przy wniosku o uzyskanie zezwolenia.

2. W odniesieniu do domów pomocy społecznej

Ustawa ma na celu uregulowanie zasad opuszczania terenu placówki przez mieszkańców domów pomocy społecznej, analogicznie jak w placówkach zapewniających całodobową opiekę. Na konieczność uregulowania tej kwestii w przepisach rangi ustawy zwraca uwagę raport Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur „Prawa mieszkańców domów pomocy społecznej” – lipiec 2017, dostępny na stronie internetowej Rzecznika Praw Obywatelskich. Ponadto w związku z postulatami osób, których rodzice zostali skierowani do domu pomocy społecznej, a w przeszłości przebywały w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo-wychowawczych, ustawa poszerzy katalog sytuacji, w których można zwolnić z obowiązku wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej.

3. Inne przepisy

Projektowana ustawa ma na celu doprecyzowanie przepisów postępowania w zakresie przyznawania, udzielania i wypłaty świadczeń.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

1. Obecnie obowiązująca ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, z późn. zm.) reguluje zasady podejmowania działalności w formie placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, prowadzonych w ramach działalności gospodarczej lub tzw. działalności statutowej. Instytucje te działają w sferze prywatnej, relacje mieszkańca placówki całodobowej opieki z podmiotem prowadzącym reguluje umowa cywilnoprawna, inaczej niż to jest w przypadku domów pomocy społecznej, do których kieruje się osobę decyzją gminy. Ustawa o pomocy społecznej reguluje standardy tych placówek, zawierające normy dotyczące usług opiekuńczych i bytowych, prowadzenia przez placówkę określonej dokumentacji, odpowiedniego oznakowania obiektu. Kontrole standardów są prowadzone przez wojewodów. Działalność w zakresie prowadzenia placówki zapewniającej całodobową opiekę może być prowadzona po uzyskaniu zezwolenia wojewody. Podmiot prowadzący placówkę bez zezwolenia podlega karze pieniężnej w wysokości 10 tys. zł lub 20 tys. zł. Kara może być ponowiona – w razie niezaprzeszania prowadzenia placówki wojewoda nakłada kolejną karę w wysokości 40 tys. zł.

W związku z pojawiającymi się informacjami o placówkach działających nielegalnie, bez zezwolenia wojewody, w celu ograniczenia tego zjawiska planuje się między innymi poszerzenie zakresu uprawnień kontrolnych inspektorów urzędów wojewódzkich przeprowadzających czynności z zakresu kontroli i nadzoru w pomocy społecznej.

Ponadto projektuje się zaostrzenie odpowiedzialności podmiotów prowadzących bez zezwolenia więcej niż jedną placówkę – w przypadku nałożenia prawomocnej kary za prowadzenie jednej z placówek, kara nakładana na kolejną z placówek będzie wynosiła 40 tys. zł, a nie jak dotychczas 10 lub 20 tys. zł.

Planuje się również umożliwienie wojewodzie jednoczesnego cofnięcia zezwolenia na prowadzenie placówki i nakazanie wstrzymania prowadzenia tej placówki, z nadaniem decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności. Sytuacja taka może mieć miejsce w razie stwierdzenia zagrożenia życia lub zdrowia osób przebywających w placówce, nawet jeśli jest to placówka mająca zezwolenie. Dotychczas możliwość nakazania wstrzymania działalności dotyczyła placówek nielegalnych, wojewoda musiał więc najpierw wydać decyzję cofającą zezwolenie, a dopiero po jej uprawomocnieniu się mógł nakazać wstrzymanie działalności nielegalnej już wtedy placówki.

Aby zapewnić mieszkańcom ww. placówek bezpieczne warunki pobytu, a jednocześnie zagwarantować im respektowanie ich wolności osobistej, uregulowania wymagają kwestie zasad ograniczenia możliwości wychodzenia poza teren placówki. Wprowadza się nowe wymogi w zakresie dokumentów wymaganych przy wniosku o uzyskanie zezwolenia i dokumentacji prowadzonej w placówce. Wprowadza się także wymogi w zakresie kwalifikacji dla personelu opiekuńczego zatrudnionego w placówce. Brak takich wymogów obecnie sprawia, że opiekę nad mieszkańcami placówek sprawują często osoby przypadkowe, bez podstawowej wiedzy w tym zakresie.

Wreszcie planuje się zakazać przyjmowania do ww. placówek osób małoletnich z uwagi na szczególną ochronę praw dzieci w Konstytucji RP. Zapewnienie opieki dzieciom jej pozbawionym jest obowiązkiem państwa i w tym celu powołano instytucje takie, jak placówki z obszaru pieczy zastępczej czy domy pomocy społecznej.

Ustawa będzie zawierała przepisy przejściowe pozwalające podmiotom prowadzącym placówki na dostosowanie tych placówek do nowych wymogów.

Projekt reguluje również niektóre kwestie dotyczące domów pomocy społecznej, m.in. uregulowanie zasad opuszczania terenu placówki przez mieszkańca domu, analogicznie jak w placówkach zapewniających całodobową opiekę, i doprecyzowując zasady wydawania decyzji o odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej. Poszerza się katalog sytuacji, w których można zwolnić z obowiązku wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej.

Zmiany te wynikają z postulatów osób, których rodzice zostali skierowani do domu pomocy społecznej, a w przeszłości przebywały w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Pozostałe zmiany w ustawie o pomocy społecznej mają charakter doprecyzowujący obecne przepisy w zakresie przyznawania, udzielania i wypłaty świadczeń, w tym m.in. w zakresie ograniczenia wysokości lub rozmiaru świadczenia, przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego, wprowadzenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych, zwrotu przez banki i inne instytucje finansowe z rachunku indywidualnego i wspólnego świadczeń pomocy społecznej, wypłaconych po śmierci świadczeniobiorcy.

Projekt zawiera również zmianę do ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1878 oraz z 2019 r. poz. 730). Zmiana ta ma na celu poddanie domów pomocy społecznej oraz placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku kontroli sądów w zakresie przestrzegania praw osób, w stosunku do których zastosowano ograniczenie możliwości samodzielnego opuszczania domu pomocy społecznej lub placówki.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Brak danych.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku	358	Sprawozdanie MPiPS-05 za 2016 r.	Konieczność dostosowania do nowych wymogów
Domy pomocy społecznej	789 (domy pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym) 27 (gminne domy pomocy społecznej)	Sprawozdanie MPiPS-05 za 2016 r.	Konieczność dostosowania organizacji domu do zasad wychodzenia poza teren domu pomocy społecznej
Ośrodki pomocy społecznej	2478	Dane administracyjne (liczba gmin w Polsce)	Konieczność stosowania nowych przepisów w zakresie przyznawania, udzielania i wypłaty świadczeń. Rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych

Urzędy wojewódzkie	16	Dane administracyjne	Nowe uprawnienia w zakresie postępowania kontrolnego i nakładania kar pieniężnych
Sądy powszechne – wydziały rodzinne i nieletnich sądów rejonowych	325, w tym: – 322 Wydziały Rodzinne i Nieletnich/Cywilne - Rodzinne – 3 zamiejscowe Wydziały Rodzinne i Nieletnich	– Ministerstwo Sprawiedliwości (stan na 02.10.2018 r.)	Prowadzenie postępowań dotyczących ograniczenia możliwości samodzielnej opuszczenia placówki całodobowej opieki / domu pomocy społecznej; postępowań dotyczących kontroli legalności przyjęcia i przebywania w placówce całodobowej opieki osób z zaburzeniami psychicznymi
Mieszkańcy placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku	9210	Sprawozdanie MPiPS-05 za 2016 r.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa, lepsze warunki pobytu
Osoby zobowiązane do wnoszenia opłat za pobyt w domu pomocy społecznej	Brak danych	Brak	Możliwość zwolnienia z wnoszenia opłat za pobyt wstępnego w domu pomocy społecznej

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt regulacji na podstawie art. 8 ustawy z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 759) został przedstawiony do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego. Komisja wyraziła pozytywną opinię o projekcie.

Projekt został także przekazany do zaopiniowania przez wskazanych poniżej partnerów społecznych:

- 1) na podstawie art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 263) do:
 - a) Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych,
 - b) Niezależnego Samorządowego Związku Zawodowego „Solidarność”,
 - c) Forum Związków Zawodowych;
- 2) na podstawie art. 16 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2015 r. poz. 2029 oraz z 2018 r. poz. 1608) do:
 - a) Konfederacji „Lewiatan”,
 - b) Związku Pracodawców Business Centre Club,
 - c) Związku Rzemiosła Polskiego,
 - d) Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej.

Ponadto projekt został przesłany do konsultacji publicznych z następującymi podmiotami:

- a) Radą Pomocy Społecznej,
- b) Stowarzyszeniem Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej „Forum”,
- c) Polskim Związkiem Emerytów, Rencistów i Inwalidów,
- d) Polskim Komitetem Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu,
- e) BORIS,
- f) Radą Działalności Pożytku Publicznego,
- g) Polskim Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną,
- h) Polskim Forum Osób Niepełnosprawnych,
- i) Małopolskim Forum Pomocy Społecznej,
- j) Dolnośląskim Forum Pomocy Społecznej,
- k) Ogólnopolską Federacją Organizacji Pozarządowych,

- l) Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Powiatowych i Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie „Centrum”,
- m) Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej „Razem”,
- n) Polską Federacją Związkową Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej,
- o) Zarządem Głównego Związku Zawodowego Pracowników Socjalnych,
- p) Federacją Związków Zawodowych Pracowników Ochrony Zdrowia i Pomocy Społecznej.

Projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) oraz na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2019 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
<i>ROK</i>	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
Dochody ogółem	0,13	0,60	0,64	0,67	0,69	0,71	0,72	0,74	0,76	0,78	0,80	7,24
ZUS	0,08	0,31	0,33	0,34	0,35	0,36	0,37	0,38	0,39	0,40	0,41	3,72
NFZ	0,02	0,13	0,14	0,15	0,15	0,16	0,16	0,16	0,17	0,17	0,18	1,59
budżet państwa	0,01	0,07	0,07	0,08	0,08	0,08	0,08	0,09	0,09	0,09	0,09	0,83
JST	0,01	0,07	0,07	0,07	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	0,09	0,09	0,80
FP	0,01	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,30
Wydatki ogółem	0,58	1,81	1,96	2,02	2,07	2,12	2,18	2,24	2,30	2,36	2,42	22,06
ZUS	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
NFZ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
budżet państwa – rezerwa celowa, w tym:	0,35	1,81	1,96	2,02	2,07	2,12	2,18	2,24	2,30	2,36	2,42	21,83
utworzenie 25 stanowisk pracy - (utworzenie jednego stanowiska 9000 zł)	0,23											0,23
wynagrodzenia z pochodnymi dla 25 etatów oraz DWR, ZFŚS	0,12	1,81	1,96	2,02	2,07	2,12	2,18	2,24	2,30	2,36	2,42	21,71
JST	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
FP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saldo ogółem	-0,45	-1,21	-1,32	-1,35	-1,38	-1,41	-1,46	-1,50	-1,54	-1,58	-1,62	-14,82
ZUS	0,08	0,31	0,33	0,34	0,35	0,36	0,37	0,38	0,39	0,40	0,41	3,72
NFZ	0,02	0,13	0,14	0,15	0,15	0,16	0,16	0,16	0,17	0,17	0,18	1,59
budżet państwa	-0,34	-1,74	-1,89	-1,94	-1,99	-2,04	-2,10	-2,15	-2,21	-2,27	-2,33	-21,00
JST	0,01	0,07	0,07	0,07	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	0,09	0,09	0,80
FP	0,01	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,30
Źródła finansowania	Środki na wydatki związane z wejściem w życie projektu, dotyczące nowych etatów sędziowskich, urzędniczych i asystenckich, zostały ujęte we właściwej rezerwie ustawy budżetowej na rok 2019.											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Zwolnienia z opłat za pobyt w domu pomocy społecznej – przyznanie zwolnienia z opłat za dom pomocy społecznej spowoduje wzrost wydatków gmin. Z uwagi na fakt, że planowany przepis art. 64 pkt 5 ma charakter fakultatywny oraz że brak jest danych o liczbie osób, która może na tej podstawie ubiegać się o zwolnienie z opłat, nie jest możliwa kalkulacja skutków finansowych zmiany do art. 64 pkt 5 i art. 64a. Prognozowane dochody z nakładanych kar pieniężnych.											

Z danych urzędów wojewódzkich wynika, że w roku 2015 było 26 placówek, które mimo nałożenia na podmiot prowadzący kary za prowadzenie bez zezwolenia placówki całodobowej opieki nad osobami niepełnosprawnymi, przewlekle chorymi lub osobami w podeszłym wieku nadal prowadziły całodobową opiekę. Podwyższenie kary pieniężnej z kwoty 10 lub 20 tys. zł do kwoty 40 tys. zł w sytuacji kary nakładanej na kolejną z placówek, spowoduje wzrost dochodów budżetu państwa. Z uwagi na fakt, że nie wiadomo ile z powyższej liczby placówek prowadzonych jest w innym miejscu, niż placówka, na którą już nałożono karę, w kalkulacji przyjęto, że w roku wejścia w życie ustawy będzie nałożonych 10 kar, w drugim i trzecim roku po wejściu w życie ustawy będzie nakładanych 20 kar z tytułu prowadzenia kolejnej placówki, przy jednoczesnym założeniu, że połowa z tej liczby to placówki do 10 mieszkańców (dotychczasowa kara za kolejną placówkę – 10 tys. zł) i połowa powyżej 10 mieszkańców (dotychczasowa kara za kolejną placówkę – 20 tys. zł). W kolejnych latach, z uwagi na wysokość kary, liczba placówek nielegalnych powinna ulegać zmniejszeniu. Kalkulacja uwzględnia więc mniejszą liczbę kar.

1. Prognozowany dochód budżetu państwa w roku wejścia w życie ustawy:

$$(40\ 000 - 10\ 000) \times 5 = 150\ 000$$

$$(40\ 000 - 20\ 000) \times 5 = 100\ 000$$

$$150\ 000 + 100\ 000 = \mathbf{250\ 000}$$

2. Prognozowane roczne dochody budżetu państwa w drugim i trzecim roku po wejściu w życie ustawy:

$$(40\ 000 - 10\ 000) \times 10 = 300\ 000$$

$$(40\ 000 - 20\ 000) \times 10 = 200\ 000$$

$$300\ 000 + 200\ 000 = \mathbf{500\ 000}$$

3. Prognozowane roczne dochody budżetu państwa w kolejnych latach po wejściu w życie ustawy:

$$(40\ 000 - 10\ 000) \times 8 = 240\ 000$$

$$(40\ 000 - 20\ 000) \times 8 = 160\ 000$$

$$240\ 000 + 160\ 000 = \mathbf{400\ 000}$$

Według powyższej kalkulacji prognozowane roczne dochody budżetu państwa z tego tytułu wyniosą między **250 000 zł a 400 000 zł**.

Dochody gmin z tytułu pobierania opłat od osób bezdomnych za pobyt w schroniskach dla osób bezdomnych – wprowadzenie opłat dla osób i rodzin, których dochód nie przekracza kryterium dochodowego, będzie fakultatywne, dlatego też nie ma możliwości oszacowania wysokości dochodów gmin z tego tytułu.

Wejście w życie proponowanych rozwiązań spowoduje zwiększenie obowiązków sądów powszechnych – wydziałów rodzinnych i nieletnich wynikających z wprowadzenia obowiązku kontroli wizytacyjnej sędziów w zakresie przestrzegania praw osób, w stosunku do których zastosowano ograniczenie możliwości samodzielnego opuszczania domu pomocy społecznej lub placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku.

W związku z powyższym, mając na uwadze poszerzenie obowiązków wizytacyjnych sędziów, jak również zakresu sprawowanej kontroli, w stosunku do stanu obecnego, oszacowano, że przyjęcie przedmiotowego projektu wymaga zwiększenia potrzeb etatowych sądownictwa powszechnego o:

- 5 etatów sędziowskich,
- 10 etatów asystenckich oraz
- 10 etatów urzędniczych.

W perspektywie 10-letniej spowoduje to skutki finansowe w postaci wydatków na poziomie ok. 22 mln zł i dochodów w wysokości ok. 7,24 mln zł. Szczegółowe wyliczenia w tym zakresie zostały przedstawione w tabeli w pkt 6 OSR.

		Pozostałe zmiany w ustawie o pomocy społecznej nie będą powodowały skutków finansowych dla sektora finansów publicznych.						
		Przepisy rodzące skutki finansowe w sądownictwie mają wejść w życie 30 dni od dnia ogłoszenia ustawy. W związku z powyższym, aby zachować przejrzystość obliczeń założono, że skutki finansowe dla sądownictwa zaistnieją w ostatnim kwartale 2019 roku.						
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe								
Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2019 r.)	<i>ROK</i>	2019	2020	2021	2022	2024	2029	
	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0,22	1,21	1,31	1,35	1,42	1,62	14,57
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	<p>Test MŚP stosownie do art. 1 ustawy z dnia 2 marca 2017 r. o zmianie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 460)</p> <p>Proponowane rozwiązania mogą wywrzeć wpływ na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców z uwagi na przewidywane poszerzenie sankcji administracyjnych za prowadzenie placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku bez zezwolenia oraz z uwagi na wprowadzenie dodatkowych wymogów w zakresie dokumentacji prowadzonej w placówce oraz wymogów technicznych dla działalności prowadzonej w budynkach wielokondygnacyjnych bez dźwigów osobowych (wynikającej z zastąpienia wymogu posiadania windy wymogiem dźwigu osobowego oraz wymogiem dotyczącym usytuowania niektórych pomieszczeń w placówce).</p>						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	<p>Wzmocnienie funkcji ochronnej przepisów odnoszących się do standardów sprawowania opieki całodobowej w placówkach zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku.</p> <p>Wzmocnienie funkcji aktywizacyjnej pracy z osobami bezdomnymi przez umożliwienie gminom pobierania odpłatności za pobyt w schroniskach dla osób bezdomnych od osób, których dochód nie przekracza kryterium dochodowego.</p> <p>Pozytywny wpływ na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny z uwagi na poszerzenie możliwości zwolnienia z odpłatności za pobyt osoby bliskiej w domu pomocy społecznej.</p>						
Niemierzalne								
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		<p>Na podstawie danych przekazanych przez urzędy wojewódzkie w listopadzie 2017 r. w Polsce były 434 placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, prowadzonych na podstawie zezwolenia wojewody. Jednocześnie szacuje się, że może być około 105 placówek działających bez zezwolenia. Dane dotyczące decyzji:</p> <p>Liczba placówek, na które nałożono karę za prowadzenie bez zezwolenia placówki całodobowej opieki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – w 2016 r. – 36 – w 2017 r. – 39 						

	<p>Liczba placówek, które pomimo nałożenia ww. kary nadal prowadzą całodobową opiekę nad osobami niepełnosprawnymi, przewlekle chorymi lub osobami w podeszłym wieku – 37</p> <p>Liczba placówek, które otrzymały decyzję nakazującą wstrzymanie prowadzenia działalności w zakresie prowadzenia placówki całodobowej opieki: – w 2016 r. – 4 – w 2017 r. – 0</p> <p>Liczba kontroli przeprowadzonych przez urzędy wojewódzkie w placówkach: – w 2016 r. – 237 – w 2017 r. – 222</p> <p>Szacunek docelowego kosztu wynagrodzeń personelu opiekuńczego w placówkach zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku:</p> <p>Za punkty wyjścia do przeprowadzenia szacunków przyjęto stan wiedzy o placówkach w roku 2016 oraz dane o wynagrodzeniach w domach pomocy społecznej w styczniu 2016 r. Zgodnie ze sprawozdaniem resortowym na koniec roku 2016 było 358 placówek, w których zamieszkiwało 9210 osób. W roku 2016 minimalne wynagrodzenie brutto wynosiło 1 850,00 zł, zaś przeciętne wynagrodzenie opiekunek zatrudnionych w domach pomocy społecznej w styczniu 2016 r. wynosiło 2 178,00 zł brutto. Było to więcej od najniższego wynagrodzenia o 17,73%. Przy założeniu, że relacja najniższego wynagrodzenia do wynagrodzenia opiekunek utrzyma się oszacowano, że wynagrodzenie opiekunek w roku 2018 będzie wynosiło 2 472,33 zł miesięcznie (2 100,00 zł + 17,73%). Jeżeli zgodnie z projektem na 3 mieszkańców ma być zatrudniona 1 opiekunka, to przy liczbie mieszkańców w wysokości 9210 osób powinno być zatrudnionych 3070 opiekunek (9 210 : 3). Oznacza to miesięczny koszt wynagrodzenia tych opiekunek w wymiarze 7 590 053,10 zł (3070 * 2 472,33 zł), zaś rocznie 91 080 637,20 zł (12 * 7 590 053,10 zł). Zatem docelowo roczny koszt wynagrodzenia opiekunek może wynosić ponad 91 mln zł, przy czym nie jest możliwe oszacowanie, jaki byłby to wzrost kosztów wynagrodzenia w stosunku do obecnej sytuacji z uwagi na brak jakichkolwiek wiarygodnych danych o wynagrodzeniu w placówkach.</p> <p>Kwoty wskazane w ujęciu pieniężnym będą stanowiły dochód netto osób, które zostaną zatrudnione w wyniku zwiększenia etatyżacji w pionie rodzinnym i nieletnich sądownictwa powszechnego. Działanie to jest podyktowane wprowadzaniem w ramach przedmiotowego projektu poszerzeniem obowiązków wizytacyjnych sędziów oraz zwiększeniem zakresu sprawowanej kontroli w sprawach pensjonariuszy placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku.</p>
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne: ...

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne: ...

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.

tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz: w art. 68a wprowadza się dodatkowe dokumenty, które będą musiały posiadać placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku: postanowienia sądu opiekuńczego w przedmiocie udzielenia zezwolenia na umieszczenie w placówce w przypadku osób

ubezwoławionych całkowicie, a także dokumenty dotyczące ograniczenia osobom przebywającym w placówce możliwości samodzielnego opuszczania terenu placówki (zaświadczenia lekarza wskazującego zasadność ograniczenia, wydawanego przez osobę kierującą placówką ograniczenia oraz orzeczenia sądu opiekuńczego w tym zakresie).

Również domy pomocy społecznej, w sytuacji stosowania ograniczenia mieszkańcom domów możliwości samodzielnego opuszczania terenu domu, będą musiały prowadzić dokumentację tego dotyczącą.

9. Wpływ na rynek pracy

Projekt ustawy nie będzie miał wpływu na rynek pracy z uwagi na niewielką skalę działalności w zakresie placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne	☐ demografia	☐ informatyzacja
☐ sytuacja i rozwój regionalny	☐ mienie państwowe	☒ zdrowie
☐ inne: ...		

Omówienie wpływu	Projektowana regulacja może mieć pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców domów pomocy społecznej i placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku z uwagi na wprowadzane wymogi zapewniające bezpieczeństwo tym mieszkańcom. Regulacja nie będzie miała wpływu na pozostałe obszary wymienione w pkt 10.
------------------	--

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Ustawa wejdzie w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z pewnymi wyjątkami. Przepisy art. 1 pkt 11, pkt 12 lit. b i c oraz pkt 13–15, 20 i 23–25, dotyczące placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, oraz instytucji finansowych (art. 109a) z uwagi na fakt, że odnoszą się między innymi do podmiotów prowadzących działalność gospodarczą oraz pkt 25 dotyczący obowiązku prowadzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego wykazu nałożonych kar pieniężnych, wejdą w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Nie dotyczy.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak.

**Raport z konsultacji publicznych oraz opiniowania
projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o ochronie zdrowia
psychicznego**

1. Omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji publicznych i opiniowania

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), z chwilą skierowania projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego do konsultacji publicznych oraz opiniowania, ww. projekt został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Jednocześnie zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.), projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt ustawy był przedmiotem konsultacji społecznych w trybie przepisów ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1881) oraz ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2015 r. poz. 2029) z następującymi organizacjami: Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych, NSZZ „Solidarność”, Zarządem Głównym Związku Zawodowego Pracowników Socjalnych, Federacją Związków Zawodowych Pracowników Ochrony Zdrowia i Pomocy Społecznej, Forum Związków Zawodowych, Związkiem Pracodawców Business Centre Club, Pracodawcami Rzeczypospolitej Polskiej, Konfederacją „Lewiatan”, Związkiem Rzemiosła Polskiego.

Ponadto, projekt był przedmiotem konsultacji publicznych z następującymi podmiotami:

1. Rada Działalności Pożytku Publicznego
2. Rada Pomocy Społecznej przy Ministrze Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
3. Stowarzyszenie Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej FORUM
4. Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym
5. Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych
6. Małopolskie Forum Pomocy Społecznej
7. Dolnośląskie Forum Pomocy Społecznej
8. Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych
9. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Powiatowych i Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie „Centrum”
10. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej „Razem”
11. Polska Federacja Związkowa Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej
12. Wojewodowie

W trakcie konsultacji uwagi do projektu zgłosili: Związek Zawodowy Pracowników Socjalnych, NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Porozumienie Zielonogórskie Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia, Rzecznik Praw Dziecka, Rada Pomocy Społecznej, Polska Federacja Związkowa

Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej, Caritas Kielecka, Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta, Stowarzyszenie Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej FORUM, Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, obywatele.

Uwagi przekazali również Wojewodowie: Małopolski, Podlaski, Podkarpacki, Wielkopolski oraz urzędy wojewódzkie: Łódzki, Warmińsko-Mazurski, Opolski.

Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego wyraziła pozytywną opinię o projekcie. Zgłoszone uwagi zostały zestawione i opatrzone komentarzem MR, PiPS w „Zestawieniu uwag”.

2. Przedstawienie wyników zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia projektu z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym

Projekt ustawy nie podlegał opiniowaniu, konsultacjom oraz uzgodnieniom z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym.

3. Wskazanie podmiotów, które zgłosiły zainteresowanie pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa, wraz ze wskazaniem kolejności dokonania zgłoszeń albo informację o ich braku.

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami w trybie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa.

OMÓWIENIE UWAG
ZGŁOSZONYCH W TOKU KONSULTACJI PUBLICZNYCH DO PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ
I USTAWY O OCHRONIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

10.07.2018

Lp.	Jedn. red.	Podmiot zgłaszający uwagę	Treść uwagi	Stanowisko MRPiPS
1.	Art. 1 pkt 7 (obecnie art. 1 pkt 9)	Związek Zawodowy Pracowników Socjalnych	<p>Art. 64a. Osobę wnoszącą opłatę lub zobowiązaną do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej na mocy art. 61 ust 2 zwalnia się całkowicie/może zostać zwolniona całkowicie z tej opłaty gdy zostaje spełniony przynajmniej jeden z następujących warunków:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. istnieje prawomocne orzeczenie sądu o pozbawieniu rodzica władzy rodzicielskiej nad tą osobą, a osoba ta oświadczy, że władza rodzicielska nie została przywrócona; 2. istnieje prawomocne orzeczenie sądu o ograniczeniu rodzica władzy rodzicielskiej nad tą osobą ze względu na dopuszczanie się przemocy wobec tej osoby, a osoba ta oświadczy, że władza rodzicielska nie została przywrócona; 3. osoba zobowiązana do wnoszenia opłaty przebywała na podstawie orzeczenia sądu w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej, a osobie kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańcowi domu będącemu rodzicem tej osoby ograniczono władzę rodzicielską nad dzieckiem; 4. osoba zobowiązana do wnoszenia opłaty przedstawi wyrok sądu oddalający powództwo o alimenty na rzecz osoby kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańca domu, lub też wyrok sądowy stwierdzający niezachodzenie takiego obowiązku; 5. osoba kierowana do domu pomocy społecznej lub mieszkaniec domu będący rodzicem została skazana wyrokiem sądowym za czyny popełnione wobec osoby zobowiązanej; 6. miało miejsce uporczywe uchylanie się osoby kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańca domu od świadczenia obowiązku alimentacyjnego na rzecz osoby zobowiązanej. <p>Zwolnienie to rozciąga się na zstępnych osoby zwolnionej z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej.</p>	<p>Uwaga uwzględniona częściowo</p> <p>Poszerzono art. 64a o wskazanie obligatoryjnego zwolnienia z odpłatności za dps osób, których bliscy zostali skazani wyrokiem sądu za stosowanie wobec nich przemocy</p>

2.	Uwaga ogólna	NSZZ „Solidarność” Sekcja Krajowa i Regionalna Pracowników w Pomocy Społecznej	Sekcja Krajowa i Regionalna Pracowników Pomocy Społecznej NSZZ „Solidarność” wnioskuje do pani Minister o powołanie kompetentnego zespołu do opracowania nowej ustawy o pomocy społecznej i zdrowiu psychicznym, która będzie szczegółowo regulowała sprawy dotyczące pracowników i mieszkańców domów pomocy społecznej. Sekcja Krajowa i Regionalna Pracowników Pomocy Społecznej NSZZ „Solidarność” zgłasza swoją gotowość do udziału w pracach powołanej komisji.	Uwaga bezprzedmiotowa poza zakresem przedmiotowym projektu
3..	Uwaga ogólna	Porozumienie Zielonogórskie Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia	Federacja jest przeciwna tworzeniu prawa o którym wiadomo - zgodnie z treścią Oceny Skutków Regulacji (w OSR są zaplanowane (??) kwoty przychodu państwa z nakładanych kar pieniężnych; czyli twórcy projektu z góry zakładają jego niewykonalność), że jego (prawa) adresaci nie będą w stanie go stosować.	Uwaga nieuwzględniona OSR wskazuje na mniejsze dochody z tytułu nakładania kar pieniężnych w kolejnych latach po wprowadzeniu nowych regulacji
4.	Art. 1 pkt 4 (obecnie art. 1 pkt 5)	Polska Federacja Związkowa Pracowników i Pomocy Społecznej	<p>1. W art. 1 pkt. 4 projektu ustawy proponujemy zmodyfikowanie projektowanego brzmienia art. 55 ust. 2b ustawy o pomocy społecznej poprzez nadanie następującej treści: „Ograniczenie możliwości samodzielnego opuszczania terenu domu pomocy społecznej przez mieszkańca domu może nastąpić wyłącznie na podstawie zaświadczenia lekarza psychiatry, wydanego na czas określony, nie dłuższy niż 1 miesiąc.</p> <p>W opinii naszej organizacji proponowany przez resort możliwy 6-miesięczny okres ważności zaświadczenia lekarskiego, a tym samym dopuszczający takie samo ograniczenie czasowe w zakresie samodzielnego opuszczania terenu domu pomocy społecznej jest za długi. Biorąc pod uwagę współczesne standardy pomocy dla osób chorych i zaburzonych psychicznie nakierowane na ich społeczną i środowiskową integrację, a także uwzględniając stosowaną obecnie skuteczną farmakoterapię - zakładany półroczny okres możliwego ograniczenia w poruszaniu się mieszkańca poza DPS, w praktyce równoległe z ograniczonymi mechanizmami faktycznej kontroli ww. decyzji, nie znajduje swojego celowościowego uzasadnienia. Zauważyć należy, iż wystawienie przedmiotowego zaświadczenia nastąpić może w odniesieniu do każdego mieszkańca domu (nie jest ograniczone do osób chorych psychicznie lub upośledzonych bądź ubezwłasnowolnionych), jeśli lekarz psychiatra uzna to za wskazane względami medycznymi, jednakże projektodawca nie</p>	Uwaga nieaktualna, zrezygnowano z zaświadczeń lekarza psychiatry jako podstawy ograniczenia opuszczania domu pomocy społecznej

			przewidział skutecznych i faktycznych mechanizmów kontroli zastosowanego środka, nawet gdy ustąpią przesłanki na podstawie których lekarz wystawił ww. zaświadczenie (np. okres remisji choroby). Przewidywany zatem możliwy 6-miesięczny okres stosowania środka może okazać się nadużywany i prowadzić do zbyt daleko idących, niekorzystnych skutków dla samych mieszkańców, w tym w zakresie przestrzegania ich praw i wolności obywatelskich. Na ww. problem wielokrotnie zwracały uwagę odpowiednie instytucje m.in. Rzecznika Praw Obywatelskich, a także stał się on przedmiotem projektowanej ostatnio nowelizacji ustawy o ochronie zdrowia psychicznego. Należałoby również zatem analogicznie do ww. ustawy wprowadzić dodatkowo do projektowanego przepisu kryterium podmiotowe np. ograniczające ww. środek wyłącznie do osób chorych psychicznie lub upośledzonych i to w określonych ściśle sytuacjach, a także zapewnić mieszkańcom tryb odwoławczy i kontrolny wskazanego środka.	
5.	Art. 1 pkt 5 lit. a (obecnie art. 1 pkt 6 lit. a)	Polska Federacja Związkowa Pracowników w Socjalnych i Pomocy Społecznej	W art. 1 pkt. 5a) projektu ustawy proponujemy zmianę w zakładanym art. 59 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej poprzez nadanie nowego brzmienia o treści: „ 1. Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej. ”	Uwaga nieuwzględniona Podstawą do obciążenia odpłatnością członków rodziny mieszkańca dps będzie, jak obecnie, umowa, a w przypadku jej braku, nowy tryb wprowadzany projektem ustawy w art. 61 ust. 2d- 2f, wydanie decyzji dotyczącej odpłatności mieszkańca za pobyt w dps nie jest bezpośrednią podstawą odpłatności dla członków rodziny.

			<p>świadomość i związane z nią uprawnienia w przypadku ochrony dorosłych dzieci, które nie mogły liczyć na wypełnianie obowiązków wychowawczych i opiekuńczych przez rodzica, który następnie został umieszczony w ww. ośrodku wsparcia. Problem ten projektodawca uznał za istotny z punktu widzenia rozszerzenia katalogu przesłanek do zwolnienia za odpłatność w DPS, natomiast propozycja nowej treści art. 59 ust. 1 uops może doprowadzić do pogorszenia sytuacji prawnej i finansowej zarówno tychże dzieci, jak i pozostałych osób zobowiązanych do ponoszenia odpłatności.</p> <p>Ww. uwaga dotyczy także art. 1 pkt. 5b) projektowanej ustawy w zakresie, jakim zmienia on brzmienie art. 59 ust. 5 i ust. 6 ustawy o pomocy społecznej.</p>	
6.	Art. 1 pkt 6 (obecnie art. 1 pkt 8)	Polska Federacja Związkowa Pracowników i Pomocy Społecznej	<p>W art. 1 pkt. 6 projektowanej ustawy, w dodanym do art. 64 uops punkcie 6 proponujemy zmianę przesłanki do fakultatywnego zwolnienia z odpłatności dla członków rodziny z obecnej określonej jako - przedstawienie wyroku sądu oddalającego powództwo o alimenty na rzecz osoby kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańca domu, na zgodną z trybem określonym w ustawie - kodeks rodzinny i opiekuńczy.</p> <p>Przyjmując z zadowoleniem postulowaną m.in. przez naszą organizację zmianę zmierzającą do rzeczywistej i faktycznej ochrony dzieci - ofiar nadużyć ze strony opiekunów kierowanych i umieszczanych następnie w domach pomocy społecznej, zwracamy uwagę, iż ww. przepis nie zapewnia lub nie precyzuje trybu w jakim dzieci te (zobowiązani) miałyby uwolnić się od wskazanej odpłatności. Zgodnie bowiem z obecnie obowiązującymi przepisami kodeksu rodzinnego i opiekuńskiego, zmiana obowiązku alimentacyjnego może nastąpić w dwojaki sposób: 1) w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego (art. 138 krio), 2) zobowiązany może uchylić się od wykonania obowiązku alimentacyjnego względem uprawnionego, jeżeli żądanie alimentów jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Nie dotyczy to obowiązku rodziców względem ich małoletniego dziecka (art. 144¹ krio). O ile pierwszy z trybów w sposób wyraźny dotyczy zmiany orzeczenia już zapadłego lub umowy już zawartej, to powstaje istotne zagadnienie prawne - czy w drugim z przewidzianych sposobów, same dorosłe już dziecko może zainicjować postępowanie sądowe, które w efekcie mogłoby doprowadzić do jego zwolnienia z obowiązku alimentacji na rzecz rodzica - kierowanego do lub mieszkańca DPS. Kwestia powyższa wymaga naszym zdaniem jednoznacznego rozstrzygnięcia. W przypadku bowiem, gdyby okazało się, iż zobowiązany nie może samodzielnie wnosić do właściwego sądu o uchylenie ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego - to tak projektowany przepis ustawy o pomocy społecznej, analogicznie do obecnego przepisu art. 64a, pozostawałby „martwy” i w efekcie nie prowadził do</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>W związku z otwartym katalogiem przesłanek zwalniania z odpłatności w art. 64, okoliczność ewentualnego zwolnienia przez sąd dorosłego dziecka z obowiązku alimentacyjnego na podstawie art. 144¹ kodeksu rodzinnego i opiekuńskiego może być brana pod uwagę przez gminę kierującą do domu pomocy społecznej</p>

			faktycznego poszerzenia zakładanej ochrony dla ww. kategorii zobowiązanych. Trudno bowiem zgodnie z logiką i doświadczeniem życiowym oczekiwać by w sprawach obejmujących niekiedy odległe czasowo zdarzenia, a także pozostających w bezpośrednim związku z faktem nadużyć rodzicielskich - to sam rodzic-sprawca występował obecnie z zamiarem ustalenia alimentów od dorosłego dziecka lub uzyskał takie orzeczenie w przeszłości. W praktyce więc tylko zagwarantowanie stronie pokrzywdzonej możliwości czynnego inicjowania postępowań o uchylenie obowiązku alimentacyjnego, może być gwarantem dla możliwości spełnienia ustawowej i projektowanej przesłanki do zwolnienia z odpłatności za DPS. Oprócz postulowanego rozstrzygnięcia ww. kwestii, zasadne w dalszej kolejności wydaje się takie sformułowanie projektowanego przepisu by zarówno zobowiązane rodziny, jak i właściwe sądy nie miały wątpliwości co do faktycznej możliwości zastosowania określonego trybu wniosku lub powództwa. Ww. czytelność można uzyskać poprzez powiązanie wprost projektowanego przepisu z przepisami szczegółowymi np. kodeksu rodzinnego i opiekuńczego w zakresie, w jakim gwarantują one uchylenie obowiązku alimentacyjnego.	
7.	Art. 1 pkt 6 (obecnie art. 1 pkt 8)	Komisja Krajowa NSZZ "Solidarność"	Należy rozważyć możliwość finansowania zwolnień określonych w projektowanym art. 64 ust. 5 i 6 ustawy o pomocy społecznej, z budżetu państwa, aby przepisy powstałe na skutek postulatów osób, których rodzice zostali skierowani do domu pomocy społecznej, a w przeszłości zachowywali się w stosunku do swoich dzieci naganie, nie pozostały martwe.	Uwaga nieuwzględniona, zmiana zasad finansowania pobytu w domach pomocy społecznej w zakresie zwolnień z odpłatności stanowiłaby wyłom w systemie finansowania dps. Zwolnienie dot. pobytu dziecka w pieczy zastępczej ma charakter fakultatywny, zaś zwolnienie dot. skazania za przestępstwo z użyciem przemocy, o które poszerza się regulację art. 64a, nie będzie stanowiło znaczącego zwiększenia wydatków gmin z uwagi na wyjątkowy charakter tych orzeczeń.
8.	Art. 1 pkt 6 (obecnie art. 1 pkt 8)	Rzecznik Praw Dziecka	1) katalog przypadków, o którym mowa w proj. art. 1 pkt 6 lit. b nie wyczerpuje wszystkich sytuacji, w których ponoszenie przez bliższych i dalszych zstępnych opłaty za pobyt wstępny - osoby wymagającej całodobowej opieki, stoi	Uwaga uwzględniona częściowo - uzupełniono przepis o

	<p>ie art. 1 pkt 8)</p>	<p>w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego. Dotyczy to w szczególności sytuacji, gdy zobowiązanie do ponoszenia kosztów utrzymania mieszkańca domu pomocy społecznej dotyczy osób, względem których dotychczasowe postępowanie wstępnego było naganne, nie tylko moralnie, a pomimo tego – z różnych przyczyn, niezawinionych przez dziecko – zstępnego, nie zostało wydane orzeczenie w przedmiocie pozbawienia władzy rodzicielskiej (dotychczasowy art. 64a ustawy). Projektowana regulacja nie realizuje więc w pełni zasady słuszności i szeroko rozumianej sprawiedliwości społecznej. W sytuacji, gdy wstępny nie wykonywał ustawowego lub wynikającego z orzeczenia sądu obowiązku alimentacyjnego wobec bliźszego zstępnego lub w inny sposób rażąco naruszał wobec niego zasady prawa rodzinnego albo popełnił przestępstwo na szkodę dziecka, wobec którego sprawował władzę rodzicielską - nie może oczekiwać, że w każdych okolicznościach zstępny będzie bezwzględnie zobowiązany do spełniania świadczeń związanych z zapewnieniem utrzymania i opieki wobec wstępnego. Dotyczy to obowiązków ustawowych ciążących na zstępnych zobowiązanych zarówno w bliższej, jak i dalszej kolejności wobec wstępnych. W ocenie Rzecznika Praw Dziecka prawo powinno chronić dorosłe dzieci rodziców, w przypadkach braku wykonywania przez nich obowiązków rodzicielskich, uchylania się od świadczeń alimentacyjnych, nadużywania władzy rodzicielskiej, czy popełniania na szkodę małoletnich dzieci przestępstw. W opinii Rzecznika Praw Dziecka zwolnieniu z opłat za dom pomocy społecznej obligatoryjnie powinni podlegać zstępnym, wobec których osoba kierowana do domu pomocy społecznej lub w nim przebywająca stosowała przemoc, co udokumentowane zostało prawomocnym wyrokiem skazującym za umyślne przestępstwo z użyciem przemocy, określone w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2017 r. poz. 2204)</p> <p>Zstępnym w bliższej i dalszej kolejności w takich sytuacjach, niezależnie od ich statusu majątkowego, powinni mieć możliwość uchylecia się od obowiązków pokrywania kosztów pobytu wstępnego w domu pomocy społecznej.</p> <p>W praktyce zdarzają się przypadki, że po świadczenia alimentacyjne zgłaszają się do dzieci rodzice, którzy całe życie nie interesowali się swoim dzieckiem i nie dokładali jakichkolwiek starań do jego wychowania, utrzymania, nie wywiązywali się z odpowiedzialności rodzicielskiej. W obecnym stanie prawnym w takich przypadkach dziecko i jego zstępnym, a także inne uprawnione do alimentacji osoby mają możliwość powołania się na przepisy ogólne dotyczące wykonywania prawa podmiotowego. Tego typu roszczenie rodzica o świadczenia alimentacyjne, w skonkretyzowanej sytuacji, może stanowić nadużycie przysługującego mu uprawnienia.</p> <p>Zgodnie z art. 144¹ KRiO, zobowiązany może uchylić się od wykonania obowiązku</p>	<p>rodzinne domy dziecka.</p> <p>Prawomocny wyrok skazujący za umyślne przestępstwo z użyciem przemocy będzie podstawą do obligatoryjnego zwolnienia z odpłatności za dps.</p> <p>Art. 144¹ krio odsyła do zasad współżycia społecznego. Zasady te, jako zwrot niedookreślony, nie powinny podlegać ocenie w przepisach statuujących obowiązek określonego działania lub zaniechania. Jako instytucja prawa materialnego (art. 5 k.c.) zasady współżycia społecznego służą łagodzeniu rygoryzmu prawniczego i znajdują zastosowanie w stanach faktycznych, których ścisła ocena jurydyczna mogłaby się okazać społecznie nieakceptowalna. Nie jest również możliwe skatalagowanie tych zasad (por. Piasecki K. (red.), Ciepła H., Czech B., Domińczyk T., Kalus S., Sychowicz M. „Komentarz do art.144(1) Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, w: „Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz”). Z tego względu</p>
--	----------------------------------	--	---

			<p>alimentacyjnego względem uprawnionego, jeżeli żądanie alimentów jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Przepis chroni więc zobowiązanego przed wykonywaniem obowiązku alimentacyjnego względem uprawnionego w określonej w Kodeksie sytuacji. Ochrony takiej pozbawiony jest zaś zstępny zarówno w bliższej, jak i dalszej kolejności, który decyzją administracyjną jest obciążony kosztami pobytu wstępnego w domu pomocy społecznej, gdy wstępny rażąco naruszał zasady prawa rodzinnego lub uchylał się od wykonywania obowiązków wynikających z odpowiedzialności rodzica wobec dziecka. W ocenie Rzecznika Praw Dziecka należałoby także rozważyć wprowadzenie odpowiedniej regulacji w tym zakresie do Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego;</p> <p>2) proponowana regulacja (proj. art. 1 pkt 6 lit. b dodany pkt 5) dotycząca występowania łącznie dwóch przesłanek do zwolnienia od ponoszenia opłat za pobyt wstępnego w domu pomocy społecznej, tj. przesłanki umieszczenia zstępnego w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej i przesłanki ograniczenia wstępnemu władzy rodzicielskiej nad zstępnym wydaje się niewłaściwa. Nie w każdej przecież sytuacji, w której jeden z rodziców nadużył władzy rodzicielskiej i władza ta została mu ograniczona, dziecko umieszczono w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej. Zdarzają się przypadki, gdy drugi z rodziców sprawuje pieczę nad dzieckiem w sposób prawidłowy, w rodzinie nie występują trudności opiekuńczo-wychowawcze uzasadniające skorzystanie z instrumentów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 697). Pozostawienie koniunkcji obu przesłanek będzie sprzeczne z realiami możliwych sytuacji rodzinnych oraz poczuciem sprawiedliwości społecznej;</p>	<p>przepis ma charakter fakultatywny, a ocena zaistnienia przesłanek zwolnienia z obowiązku alimentacyjnego należy do sądu.</p>
			<p>3) w proj. art. 1 pkt 6 lit. b dodany pkt 5 zakłada przesłankę umieszczenia dziecka lub jego rodzica w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej. Regulacja ta nie wyczerpuje wszystkich form pieczy zastępczej, wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Sprowadzenie przesłanek zwolnienia tylko do rodziny zastępczej lub placówki opiekuńczo-wychowawczej jest nieuzasadnione. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dzieli bowiem pieczę zastępczą na: rodzinną pieczę zastępczą (rodziny zastępcze: spokrewnione, zawodowe, niezawodowe oraz rodzinne domy dziecka) i instytucjonalną pieczę zastępczą (placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne oraz interwencyjne ośrodki preadopcyjne). Projekt pomija więc wśród przesłanek zwolnienia okoliczności umieszczenia dziecka w rodzinnym domu dziecka oraz innych niż placówki opiekuńczo-wychowawcze formach instytucjonalnej pieczy zastępczej. Pozostawienie przepisów z zaproponowanym brzmieniem może spotkać się z zarzutem nierównego traktowania lub</p>	

			<p>dyskryminacji. W ocenie Rzecznika Praw Dziecka właściwym byłoby wskazanie przestanki przebywania dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej lub pieczy instytucjonalnej. Dodatkowo wskazać należy, że projekt przewiduje zwolnienie z opłat za pobyt w domu pomocy społecznej rodzica zobowiązanego do ponoszenia tych opłat. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy, zobowiązanym jest: mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka; małżonek; zstępni przed wstępnymi; gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Projekt przewiduje więc możliwość zwolnienia z ponoszenia opłat np. przez małżonka w sytuacji, gdy jego rodzic przebywał we wskazanych formach pieczy zastępczej. Taka regulacja wydaje się nieuzasadniona. Projekt nie przewiduje wprost możliwości zwolnienia dalszego zstępnego w sytuacji przebywania w pieczy zastępczej jego rodzica;</p> <p>4) w proj. art. 1 pkt 6 lit. b dodany pkt 6 wprowadza możliwość zwolnienia z ponoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej w przypadku przedstawienia wyroku sądu oddalającego powództwo o alimenty na rzecz osoby kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańca domu. Podkreślenia wymaga, że osoba zobowiązana do opłaty nie ma możliwości wytoczenia powództwa przeciwko samej sobie. Przy pozostawieniu brzmienia zaproponowanego przepisu, konieczne byłoby nałożenie na kierownika właściwego ośrodka pomocy społecznej ustawowego obowiązku wniesienia powództwa o alimenty na rzecz osoby skierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańca domu i do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy przez sąd – zawieszenie postępowania w sprawie ustalenie opłaty za pobyt. W ocenie Rzecznika Praw Dziecka projektowany przepis należy uzupełnić o przesłankę przedstawienia przez osobę zobowiązaną do wniesienia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej wyroku zwalniającego od obowiązku alimentacyjnego względem uprawnionego, wydanego na podstawie art. 144¹ Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.</p>	
9.	Art. 1 pkt 3 (obecnie art. 1 pkt 4)	Rada Pomocy Społecznej	<p>Proponowany zapis w sposób zbyt restrykcyjny ogranicza katalog podmiotów, które mogą prowadzić rodzinny dom pomocy, wyłącznie do tych posiadających status organizacji pożytku publicznego. Wymogi związane z uzyskaniem takiego statusu, w żaden sposób nie uprawdopodobniają wyższego standardu prowadzenia domu pomocy, stąd ograniczanie grona podmiotów nie może być uzasadnione chęcią dbania o jakość usługi. Skoro zgodnie z propozycjami rodzinny dom może prowadzić osoba fizyczna, to wydaje się że nie ma żadnych przeciwwskazań by prowadziła go dowolna organizacja pozarządowa. Proponowany zapis znacząco zawęży grupę podmiotów, które mogą realizować takie</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Intencją wprowadzenia tej formy opieki nad osobami w podeszłym wieku i niepełnosprawnymi była chęć stworzenia opieki na zasadach przypominających domy</p>

		<p>zadanie, co w świetle ogromnych potrzeb jest nieuzasadnione.</p> <p>W związku z powyższym Rada proponuje korektę zapisu, który uwzględni zarówno organizacje pozarządowe nie posiadające statusu organizacji pożytku publicznego, jak również podmioty, które w myśl ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie są zrównane w prawach w prowadzeniu działalności pożytku publicznego z organizacjami pozarządowymi (kościelne osoby prawne, spółdzielnie socjalne, stowarzyszenia jst):</p> <p>„2a. Rodzinny dom pomocy może być prowadzony na podstawie umowy zawartej przez osobę fizyczną albo organizację pozarządową lub podmiot o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z gminą właściwą ze względu na miejsce położenia rodzinnego domu pomocy.”</p> <p>Ponadto Rada sugeruje rozważenie, czy ograniczenie dotyczące zawierania umowy tylko z gminą na terenie której znajduje się dom jest zasadne. Zawarcie umowy przez miasto, na prowadzenie domu w ościennej gminie, nie wydaje się rozwiązaniem niewłaściwym. Wręcz przeciwnie mogłoby obniżyć koszt utworzenia takiej placówki (niższe ceny nieruchomości), zapewnić podopiecznym lepsze warunki – przyjaźniejszy klimat (mniej hałasu, czystsze powietrze). Zapobiegałoby to też sytuacjom, w której nieruchomość i podmiot, który chce prowadzić dom pomocy, jest skazany wyłącznie na decyzję</p>	<p>rodzinne, w których członkowie rodzin opiekują się swoimi najbliższymi. Chodziło zatem o kameralne domy, w których mieszkają wspólnie osoby sprawujące opiekę i osoby wymagające tej opieki. Zamysłem było również stworzenie między osobami takiej więzi, jaka występuje między członkami rodziny przez bycie razem, wspólną rozmowę, positek, pracę czy odpoczynek.</p> <p>W sytuacji znacznego poszerzenia kręgu podmiotów uprawnionych do prowadzenia rodzinnych domów pomocy ta forma opieki przybierze postać</p>
		<p>i możliwości finansowe gminy na której leży nieruchomość i w przypadku braku woli po stronie władz samorządowych danej gminy, nie ma możliwości uruchomienia placówki. W przypadku uznania tej argumentacji, przepis winien brzmieć:</p> <p>„2a. Rodzinny dom pomocy może być prowadzony na podstawie umowy zawartej przez osobę fizyczną albo organizację pozarządową lub podmiot o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z gminą.”</p> <p>lub</p> <p>„2a. Rodzinny dom pomocy może być prowadzony na podstawie umowy zawartej przez osobę fizyczną albo organizację pozarządową lub podmiot o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z gminą, której mieszkańcy są kierowani do placówki”.</p>	<p>przypominającą raczej placówkę całodobowej opieki niż kameralnego domu rodzinnego. Organizacje pozarządowe mogą prowadzić działalność związaną ze świadczeniem całodobowej opieki dla osób starszych czy niepełnosprawnych w formie domu pomocy społecznej czy placówki całodobowej opieki nad osobami w podeszłym wieku, przewlekle chorymi oraz niepełnosprawnymi, które również mogą być małymi placówkami, o skali podobnej</p>

				do rodzinnego domu pomocy.
10.	art. 1 pkt 5 lit. a (obecnie art. 1 pkt 6 lit. a)	Rada Pomocy Społecznej	<p>Ponadto w art. 1 pkt. 5a) projektu ustawy proponuje zmianę w zakładanym art. 59 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej poprzez nadanie nowego brzmienia o treści:</p> <p>„1. Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę za pobyt <u>mieszkańca</u> w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej.”</p> <p>Rozumiejąc intencję jakimi kierował się projektodawca dopisując do obecnego brzmienia art. 59 ust. 1 uops słowo „mieszkańca” – zwracamy uwagę, iż pozostawienie ww. określenia na zakładanym przez niego miejscu w szyku zdania tj. „...decyzję ustalającą <u>opłatę mieszkańca</u> za jego pobyt w domu pomocy społecznej (...)” – mogłoby doprowadzić do negatywnych skutków dla pozostałych osób zobowiązanych do wnoszenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej. Mowa tutaj o członkach rodziny podopiecznego DPS, którzy przy literalnym zastosowaniu przepisu w zakładanej przez projektodawcę formie, pozbawieni zostaliby dostępu do kluczowej dla nich decyzji ustalającej ich część opłaty za pobyt członka rodziny w placówce. Obecnie przy ustalaniu odpłatności za pobyt w DPS małżonek, zstępni oraz wstępni poprzez otrzymanie decyzji administracyjnej informowani są o ww. kosztach praktycznie z chwilą skierowania osoby bliskiej do placówki. W przypadku zmiany ww. przepisu w brzmieniu proponowanym przez projektodawcę – członkowie rodziny mieszkańca, aż do otrzymania decyzji o zwrocie tychże kosztów mogliby zostać pozbawieni wiedzy o fakcie umieszczenia członka rodziny w domu pomocy społecznej, a w skrajnym przypadku nawet przez dłuższy okres o ciążyącym na nich zobowiązaniu finansowym. Szczególnie istotne jest ta świadomość i związane z nią uprawnienia w przypadku ochrony dorosłych dzieci, które nie mogły liczyć na wypełnianie obowiązków wychowawczych i opiekuńczych przez rodzica, który następnie został umieszczony w ww. ośrodku wsparcia. Problem ten projektodawca uznał za istotny z punktu widzenia rozszerzenia katalogu przesłanek do zwolnienia za odpłatność w DPS, natomiast propozycja nowej treści</p> <p>art. 59 ust. 1 uops może doprowadzić do pogorszenia sytuacji prawnej i finansowej zarówno tychże dzieci, jak i pozostałych osób zobowiązanych do ponoszenia odpłatności.</p> <p>Analogiczna uwaga dotyczy także art. 1 pkt. 5b) projektowanej ustawy w zakresie, jakim zmienia on brzmienie art. 59 ust. 5 i ust. 6 ustawy o pomocy społecznej.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Podstawą do obciążenia odpłatnością członków rodziny mieszkańca dps będzie, jak obecnie, umowa, a w przypadku jej braku, nowy tryb wprowadzany projektem ustawy w art. 61 ust. 2d- 2f, wydanie decyzji dotyczącej odpłatności mieszkańca za pobyt w dps nie jest bezpośrednią podstawą odpłatności dla członków rodziny.</p>
11.	Art. 1 pkt 6 (obecnie art. 1 pkt 6 lit. a)	Rada Pomocy Społecznej	<p>W art. 1 pkt. 6 projektowanej ustawy, w dodanym do art. 64 uops punkcie 6 proponuje się zmianę przesłanki do fakultatywnego zwolnienia z odpłatności dla członków rodziny z obecnej określonej jako - przedstawienie wyroku sądu oddalającego powództwo o alimenty na rzecz osoby kierowanej do</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Art. 144¹ krio odsyła do zasad współżycia społecznego.</p>

	ie art. 1 pkt 8)	<p>domu pomocy społecznej lub mieszkańca domu, na zgodną z trybem określonym w ustawie – kodeks rodzinny i opiekuńczy.</p> <p>Przyjmując z zadowoleniem postulowaną zmianę zmierzającą do rzeczywistej i faktycznej ochrony dzieci – ofiar nadużyć ze strony opiekunów kierowanych i umieszczanych następnie w domach pomocy społecznej, zwracamy uwagę, iż ww. przepis nie zapewnia lub nie precyzuje trybu w jakim dzieci te (zobowiązani) miałyby uwolnić się od wskazanej odpłatności. Zgodnie bowiem z obecnie obowiązującymi przepisami kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, zmiana obowiązku alimentacyjnego może nastąpić w dwojaki sposób: 1) w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego (art. 138 krio), 2) zobowiązany może uchylić się od wykonania obowiązku alimentacyjnego względem uprawnionego, jeżeli żądanie alimentów jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Nie dotyczy to obowiązku rodziców względem ich małoletniego dziecka (art. 144¹ krio). O ile pierwszy z trybów w sposób wyraźny dotyczy zmiany orzeczenia już zapadłego lub umowy już zawartej, to powstaje istotne zagadnienie prawne – czy w drugim z przewidzianych sposobów, same dorosłe już dziecko może zainicjować postępowanie sądowe, które w efekcie mogłoby doprowadzić do jego zwolnienia z obowiązku alimentacji na rzecz rodzica – kierowanego do lub mieszkańca DPS. Kwestia powyższa wymaga jednoznacznego rozstrzygnięcia. W przypadku bowiem, gdyby okazało się, iż zobowiązany nie może samodzielnie wnieść do właściwego sądu o uchylenie ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego – to tak</p>	<p>Zasady te, jako zwrot niedookreślony, nie powinny podlegać ocenie w przepisach statuujących obowiązek określonego działania lub zaniechania. Jako instytucja prawa materialnego (art. 5 k.c.) zasady współżycia społecznego służą łagodzeniu rygoryzmu prawniczego i znajdują zastosowanie w stanach faktycznych, których ścisła ocena jurydyczna mogłaby się okazać społecznie nieakceptowalna. Nie jest również możliwe skatalagowanie tych zasad (por. Piasecki K. (red.), Ciepła H., Czech B., Domińczyk T., Kalus S., Sychowicz M. „Komentarz do art.144(1) Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, w: „Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz”). Z tego względu przepis ma charakter fakultatywny, a ocena zaistnienia przesłanek zwolnienia z obowiązku alimentacyjnego należy do sądu.</p>
		<p>projektowany przepis ustawy o pomocy społecznej, analogicznie do obecnego przepisu art. 64a, pozostawałby „martwy” i w efekcie nie prowadził do faktycznego poszerzenia zakładanej ochrony dla ww. kategorii zobowiązanych. Trudno bowiem zgodnie z logiką i doświadczeniem życiowym oczekiwać by w sprawach obejmujących niekiedy odległe czasowo zdarzenia, a także pozostających w bezpośrednim związku z faktem nadużyć rodzicielskich – to sam rodzic-sprawca występował obecnie z zamiarem ustalenia alimentów od dorosłego dziecka lub uzyskał takie orzeczenie w przeszłości. W praktyce więc tylko zagwarantowanie stronie pokrzywdzonej możliwości czynnego inicjowania postępowań o uchylenie obowiązku alimentacyjnego, może być gwarantem dla możliwości spełnienia ustawowej i projektowanej przesłanki do zwolnienia z odpłatności za DPS. Oprócz postulowanego rozstrzygnięcia ww. kwestii, zasadne w dalszej kolejności wydaje się takie sformułowanie projektowanego przepisu by zarówno zobowiązane rodziny, jak i właściwe sądy nie miały wątpliwości co do faktycznej możliwości zastosowania określonego trybu wniosku lub powództwa. Czytelność można uzyskać poprzez powiązanie wprost projektowanego przepisu z przepisami szczegółowymi np. kodeksu rodzinnego i opiekuńczego w zakresie, w jakim gwarantują one uchylenie obowiązku alimentacyjnego.</p>	

12.	Art. 1 pkt 14 (obecnie art. 1 pkt 16)	Caritas Kielecka	<p>W art. 97 zmiana dotycząca opłat za pobyt w schronisku prosimy, aby zwierała przedział dopuszczalnych obciążeń do 60% osiągniętych przychodów. Jest to podyktowane koniecznością motywowania osób bezdomnych do opuszczenia schroniska. Pomimo zapisania w art. 48a okresowego pobytu osób bezdomnych w schronisku spotykamy często postawę unikania przyjęcia decyzji na umieszczenie w DPS, bo tam więcej zabierają pieniędzy. Osoby bezdomne otrzymujące zasiłek stały w niektórych gminach są zwalniane z odpłatności własnej za pobyt w schronisku. Wówczas większość środków przeznaczają na alkohol i inne używki. Podobnie będzie dalej przy tak niskim obciążeniu opłatą własną. Niestety trudno spotkać bezdomnych, którzy odkładaliby środki na późniejsze potrzeby. Dodatkowo problem ten powoduje, że po terminie wypłaty zasiłków schroniska mają duży problem z zachowaniem regulaminu i muszą karnie usuwać osoby nadużywające alkoholu. Pozostawienie im do własnej dyspozycji podobnej ilości środków pozwoli zrównoważyć sytuację finansową mieszkańców schronisk i domów pomocy społecznej oraz zapobiec pogłębianiu postaw uzależnienia. Zawarty w ustawie przedział do 60% pozwala poszczególnym gminom wprowadzić niższy poziom odpłatności, jeżeli z jakichś powodów uznają to za właściwe. Natomiast zamknięcie tego przedziału na poziomie proponowanych max 30% nie pozwala gminom racjonalizować działań w tym zakresie.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona Podwyższona zostanie odpłatność za pobyt w schronisku z usługami opiekuńczymi, w których koszt opieki z uwagi na zakres usług, jest wyższy. W przypadku marnotrawienia środków pochodzących z zasiłków z pomocy społecznej, ośrodek pomocy społecznej ma możliwość ograniczenia świadczeń, odmowy ich przyznania albo przyznania pomocy w formie świadczenia niepieniężnego (art. 11 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej). Propozycja zawarta w projekcie stanowi wyłom od zasady nieodpłatności usług dla osoby, której dochód nie przekracza kryterium dochodowego i jako taka nie powinna wykroczyć poza niezbędne minimum.</p>
13.	Art. 1 pkt 14 (obecnie art. 1 pkt 16)	Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta	<p>W art. 97 zmiana dotycząca opłat za pobyt w schronisku prosimy aby zwierała się w przedziale 50 – 70% osiągniętych przychodów. Jest to podyktowane koniecznością motywowania do opuszczenia schroniska. Pomimo zapisania w art. 48a okresowego pobytu osób bezdomnych w schronisku już teraz spotykamy często postawę unikania przyjęcia decyzji na umieszczenie w DPS bo tam więcej zabierają pieniądze. Osoby bezdomne otrzymujące zasiłek stały w niektórych gminach są zwalniane z odpłatności za własnej za pobyt w schronisku. Wówczas większość środków przeznaczają na alkohol i inne używki. Niestety trudno spotkać osoby bezdomne, które odkładałyby środki na późniejsze potrzeby. Dodatkowo problem ten powoduje, że po terminie wypłaty zasiłków schroniska mają duży problem z zachowaniem regulaminu i muszą karnie usuwać osoby nadużywające alkoholu.</p>	j.w.

			Pozostawienie im do własnej dyspozycji niewiele więcej środków pozwoli zrównoważyć sytuację finansową mieszkańców schronisk i domów pomocy społecznej oraz zapobiegnie pogłębianiu postaw uzależnienia. Zawarty w ustawie przedział do 70% pozwala poszczególnym gminom wprowadzić niższy poziom odpłatności jeżeli z jakiś powodów uznają to za właściwe. Natomiast zamknięcie tego przedziału na poziomie proponowanych 30% nie pozwala gminom racjonalizować działań w tym zakresie.	
14	Uwaga ogólna	Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta	najlepszym rozwiązaniem byłoby wycofanie się z prowadzonej aktualnie procedowanej nowelizacji ustawy o pomocy społecznej w zakresie dodania w art. 51 po ust 4 ust 5 o treści: „5. Za ośrodek wsparcia uznaje się również schronisko dla osób bezdomnych pomimo nieświadczania w nim usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych”. Przepis ten już w swej konstrukcji sugeruje, że schronisko zostaje uznane za ośrodek wsparcia niejako wbrew ogólnej regule w tym zakresie. Natomiast nieszczęśliwą konsekwencją tej decyzji jest ogromne zamieszanie w zakresie szczególnych wymogów np. dla kierowników tych placówek oraz co gorsze również nieadekwatnych wymogów pod adresem odbiorców wsparcia tam udzielanego. Prosimy ponownie rozważyć, że nieporównanie prostszym i korzystniejszym jest rozwiązanie zawężające katalog ośrodków wsparcia do grupy placówek dziennych i niektórych szczególnych jak domy dla samotnych matek, czy schroniska z usługami opiekuńczymi. Natomiast zwykle schroniska służące wyłącznie osobom zdolnym do samoobsługi i dorosłym nie uzasadniają tej szczególnej kategorii.	Uwaga nieuwzględniona - poza zakresem przedmiotowym projektu
15.	Art. 1 pkt 14 (obecnie art. 1 pkt 16)	Zarząd Koła Dębica Członek RN Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta	W związku z trwającymi pracami nad zmianami ustawy o pomocy społecznej w zakresie w jakim regulują one kwestie pomocy osobom bezdomnym, pragniemy zwrócić uwagę na kilka problemów i zagrożeń, w związku z proponowanym z art.97 ust 1 a. Zakwalifikowanie schronisk oraz schronisk z usługami opiekuńczymi do ośrodków wsparcia spowodowało że osoby bezdomne posiadające zasiłek stały (604,00 zł m-c) lub zasiłek okresowy (318.00 zł m-c) przeznaczają te zasiłki na własne dodatkowe potrzeby najczęściej na papierosy, używki. Osoby bezdomne otrzymują w schronisku wszystko co jest niezbędne do normalnego funkcjonowania więc zasiłki traktują jak kieszonkowe. Większość bezdomnych a w schroniskach z usługami opiekuńczymi prawie wszyscy podopieczni będą mieć zasiłek stały ze względu na wiek (po uzyskaniu wieku emerytalnego zasiłek otrzymuje się z urzędu) lub stan zdrowia więc za wszystkie te osoby gminy będą musiały płacić obok zasiłku jeszcze pełną odpłatność za pobyt. Jest to bardzo niesprawiedliwe społecznie , bo ta sama osoba gdy stara się mieszkać poza schroniskiem będzie musiała ten zasiłek przeznaczyć na koszty utrzymania mieszkania , więc po co wychodzić z bezdomności, ze schroniska ? Te środki są marnotrawione , tym bardziej że	j.w. w pkt 12

			<p>schroniska oferują coraz lepszy standard pobytu i opieki a musimy przyjąć każdą osobę która jest bezdomna.</p> <p>Bezdomni muszą się uczyć że własne środki trzeba przeznaczać na swoje koszty utrzymania a nie otrzymywać wszystko za darmo a za własne środki się bawić.</p> <p>Nie będą próbować podejmować legalnej pracy bo to się im nie opłaca , bo tracą zasiłki a zasiłki i miejsce w schronisku dostają bez żadnego wysiłku .</p> <p>Nie nauczymy tych osób odpowiedzialności za życie jeśli będziemy im rozdawać pieniądze tylko dlatego że są bezdomni w większości przypadków z własnej winy.</p> <p>Niejednokrotnie ich rodziny żyją w gorszych warunkach i większym ubóstwie niż nasi podopieczni i na swoje osobiste wydatki nie mają żadnych środków a zastanawiają się za co kupić jedzenie dzieciom.</p> <p>Bezdomni mają zagwarantowane ciepłe pomieszczenia , ubranie, jedzenie , własne nie małe pieniądze i śmieją się z tych których skrzywdzili.</p> <p>Uważamy że 30% odpłatności jest stanowczo zbyt niskie.</p> <p>Proponujemy w schroniskach dla osób bezdomnych odpłatność w wys. 50% dochodu osoby skierowanej do schroniska a 60% odpłatności dochodu osoby skierowanej do schroniska z usługami opiekuńczymi.</p> <p>Większość osób bezdomnych znajdujących się w schronisku z usługami opiekuńczymi odejdzie do DPS a tam będzie pobierane 70% dochodu.</p> <p>Kto podpisze dobrowolnie zgodę na pobyt w DPS jeśli w schronisku będzie miał nie gorszą opiekę niż w DPS i jeszcze pieniądze dla siebie, tym bardziej że tym osobom na własnym zdrowiu i życiu nie bardzo zależy.</p> <p>Uwzględniając powyższe proste, życiowe wyjaśnienia proponujemy, aby art. 97ust.1 a brzmiał:</p> <p>„ W przypadku osoby bezdomnej skierowanej do schroniska dla osób bezdomnych albo schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi , nie ma zastosowanie zdanie drugie w ust.1. Jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego opłata w schroniskach dla osób bezdomnych nie może być wyższa niż 50% dochodu osoby skierowanej do schroniska oraz jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego opłata w schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi nie może być wyższa niż 60% dochodu osoby skierowanej do schroniska z usługami opiekuńczymi”.</p> <p>Taki zapis w ustawie pomógłby nam wyprowadzać ludzi z bezdomności czy to poprzez aktywizacje społeczno-zawodową czy umieszczać w DPS lub ZOL.</p>	
16.	Art. 1 pkt 4	Stowarzysze nie	W zakresie nowych regulacji w art. 55 ustawy dotyczących ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania terenu domu pomocy społecznej przez mieszkańca domu w naszej ocenie należy	Uwaga uwzględniona częściowo – doprecyzowano

	(obecnie art. 1 pkt 5)	Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej „FORUM”	doszczegółowić przepisy poprzez wskazanie jakie działania są możliwe do zastosowania wobec mieszkańca. Ograniczanie woli jest bardzo wrażliwą materią naruszającą podstawowe prawa obywatelskie i nie powinno być tutaj miejsca na nadinterpretacje. Pozostawienie przepisów tylko w proponowanym kształcie może sprawić, że będzie to martwe prawo, ponieważ stosowanie ich będzie mogło narazić pracowników DPS na odpowiedzialność karną.	przepisy Stosowanie ograniczenie nie powinno naruszać przepisów o przymusie bezpośrednim zawartych w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.
17.	Art. 1 pkt 5 (obecnie art. 1 pkt 6)	Stowarzyszenie Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej „FORUM”	Uregulowanie i ujednolicenie przepisów dotyczących ustalania odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej od osób zobowiązanych wymienionych w art. 61 ustawy o pomocy społecznej jest zasadne ze względu na dotychczasowy zapis dopuszczający zawarcie umowy z osobą obowiązana do wnoszenia opłat w trybie art. 103 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, jak i nałożenie obowiązku poprzez wydanie decyzji administracyjnej konkretyzującej ten obowiązek i tym samym idące za tym rozbieżności w orzecznictwie	
18.	Art. 1 pkt 6 (obecnie art. 1 pkt 8)	Stowarzyszenie Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej „FORUM”	Dotychczasowy zapis w art. 64 ustawy o pomocy społecznej przewidywał zwolnienie dla osób wnoszących opłatę za pobyt członka rodziny w dps jedynie w przypadkach, kiedy opłata została ustalona w drodze umowy lub prawomocną decyzją. Wprowadzona zmiana dopuszcza zastosowanie przepisu już na etapie negocjowania wysokości opłaty w umowie poprzez wprowadzone brzmienie przepisu „osoby wnoszące opłatę lub zobowiązane do wnoszenia opłat za pobyt w domu pomocy społecznej można zwolnić, na ich wniosek, po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, częściowo lub całkowicie z tej opłaty Jest to korzystna zmiana jednak wątpliwość stanowi kwestia zwolnienia osoby zobowiązanej z opłat warunkująca przeprowadzenie wywiadu środowiskowego w przypadku osób zamieszkujących poza granicami kraju. Brak jest uregulowania w ustawie w tym zakresie.	Uwaga nieuwzględniona W przypadku osób zamieszkujących poza granicami kraju zastosowanie mogą mieć różne przepisy, w zależności od okoliczności konkretnego przypadku, np. ustawa z dnia 25 czerwca 2015 r. – Prawo konsularne (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz.1545), art. 34 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego (ustanowienie przedstawiciela dla osoby nieobecnej). Możliwe jest też wykorzystanie możliwości o których mowa w art. 110 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej

				(wytoczenie powództwa o roszczenie alimentacyjne przez kierownika ośrodka pomocy społecznej).
19.	Art. 1 pkt 16 (obecnie art. 1 pkt 18)	Stowarzyszenie Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej „FORUM”	Proponujemy dodanie w art. 107 w ust. 4 zapisu, iż w przypadku osób przebywających w domach pomocy społecznej, wywiad powinien być sporządzony przez pracownika socjalnego tego domu.	Uwaga nieuwzględniona W zmianie do art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej wydłuża się okres ważności rodzinnego wywiadu środowiskowego w domach pomocy społecznej do roku, przeprowadzanie wywiadów nie powinno być więc obciążające dla pracowników ośrodków pomocy społecznej
20.	Inne uwagi	Stowarzyszenie Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej „FORUM”	Przy okazji wprowadzanych zmian proponujemy uregulowanie kwestii opłat mieszkańca domu pomocy społecznej, która w myśl art. 61 ust. 2 pkt 1 wynosi nie więcej niż 70% dochodu. Zakład Ubezpieczeń Społecznych po przyjęciu mieszkańca do domu pomocy społecznej potrąca ze świadczenia mieszkańca kwotę 65%. W wielu przypadkach mieszkaniec domu pomocy społecznej nie reguluje różnicy w wys. 5%, w wyniku czego często powstają zadłużenia w opłatach za pobyt w domu pomocy społecznej	Uwaga nieuwzględniona poza zakresem przedmiotowym projektu
21.	Inne uwagi	Stowarzyszenie Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej „FORUM”	Ponadto warto także zwrócić uwagę na brak klarownych regulacji prawnych w przypadku deklaracji samego mieszkańca czy osoby ubiegającej się o skierowanie do domu pomocy społecznej do ponoszenia dobrowolnej opłaty z posiadanych oszczędności za swój pobyt	Uwaga nieuwzględniona Przepisy ograniczające odpłatność mieszkańca za pobyt w domu pomocy społecznej mają chronić tego mieszkańca przed nadmiernymi opłatami
22.	Art. 1 pkt 6 (obecnie art. 1 pkt 6)	Stowarzyszenie Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej „FORUM”	Wskazać również należy, że proponowane w nowelizacji brzmienie art. 64 pkt 5 ustawy pomija inne formy pieczy zastępczej przewidziane w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej m.in. rodzinny dom dziecka. Pominięto też pozostałe formy ograniczenia	Uwaga częściowo uwzględniona- uzupełniono przepis o rodzinne domy

	ie art. 1 pkt 8)	ych Ośrodków Pomocy Społecznej „FORUM”	władzy rodzicielskiej, powodujące wyjście dziecka spod opieki rodzica (umieszczenie w zakładzie opiekuńczo-lecznym, w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej - art. 109 §2 pkt 5 ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy).	dziecka
23.	Art. 1 pkt 19 (obecnie art. 1 pkt 21)	Stowarzyszenie Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej „FORUM”	W zakresie proponowanej nowelizacji art. 126 uops niezasadne jest przyznawanie kontroli wojewody prawa do żądania od podmiotu kontrolowanego sporządzania zestawień lub obliczeń. Powyższe działania to czynności kontrolne, do których uprawniony powinien być jedynie organ kontroli. Przerzucanie powyższego na podmiot kontrolowany jest zaprzeczeniem dotychczasowych zasad kontroli zgodnie, z którymi podmiot kontrolowany dostarcza kontrolującemu dokumenty, fakty, informacje a te podlegają ocenie, analizie, przeliczeniom wykonywanym wyłącznie przez upoważnione osoby kontrolujące. Wnosimy zatem o usunięcie zapisów o możliwości żądania od podmiotu kontrolowanego sporządzania zestawień lub obliczeń na potrzeby kontroli.	Uwaga nieuwzględniona Jak wskazano w uzasadnieniu proponowane przepisy są analogiczne jak w art. 22 pkt 2-4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. poz. 1092).
24.	Przepisy przejściowe i dostosowujące	Stowarzyszenie Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej „FORUM”	Projekt ustawy nowelizującej nie zawiera przepisów przejściowych i dostosowujących. Wydane dotychczas decyzje na podstawie art. 59 ust. 1 ustawy (wobec innych osób niż osoba która korzysta lub ma korzystać z pomocy w formie pobytu w domu pomocy społecznej) powinny być uchylone z mocy ustawy. Konieczna jest również regulacja w zakresie postępowań w przedmiocie ustalenia opłaty prowadzonych w dniu wejścia w życie ustawy zmieniającej.	Uwaga uwzględniona
25.	Art. 1 pkt 5 lit. a (obecnie art. 1 pkt 6)	Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie	Uregulowanie i ujednoczenie przepisów i zasad ustalania opłaty od osób zobowiązanych jest konieczne z uwagi na niejednolity do tej pory zapis w obowiązującej ustawie, dopuszczający jednocześnie wydawanie decyzji jak i zawieranie umów z osobami zobowiązanymi. W związku z powyższym w praktyce, w dotychczasowym orzecznictwie ugruntowały się trzy różne linie orzecznicze w ww. sprawie na podstawie których gmina: a) wydaje wyłącznie decyzje w sprawie opłaty, b) zawiera wyłącznie umowy z osobami zobowiązanymi c) wydaje decyzje i zawiera umowy z osobami zobowiązanymi Zatem nie ulega wątpliwości, że zmiana przepisów prawa w tym zakresie jest potrzebna. Budzi jednak wątpliwości i pytania fakt przyjęcie przez projektodawców wyboru sposobu ustalania opłaty od zobowiązanych wyłącznie w formie umowy. Zgodnie z art. 103 ust. 2. ustawy o pomocy społecznej Kierownik ośrodka pomocy społecznej ustala w drodze umowy z małżonkiem, zstępnymi przed wstępnymi mieszkańca domu wysokość wnoszonej przez nich opłaty za pobyt tego mieszkańca w domu pomocy społecznej, biorąc pod uwagę wysokość	Uwaga uwzględniona Podstawą do obciążenia odpłatnością członków rodziny mieszkańca dps będzie, jak obecnie, umowa, a w przypadku jej braku, nowy tryb wprowadzany projektem ustawy w art. 61 ust. 2d- 2f.

		<p><u>dochodów i możliwości</u>, przy czym opłata ta nie powinna być zwiększana w przypadku gdy jedna z osób jest zwalniana z odpłatności z mocy prawa lub z powodów, o których mowa w art. 64.</p> <p>Z treści ww. przepisu wynika, że kierownik zawiera z osobami zobowiązanymi umowę ale jej wysokość uzależniona jest nie tylko od kryteriów dochodowych lecz również od możliwości finansowych, czyli dotyczy także kwestii uznaniowej dokonywanej przy zwolnieniu częściowym osoby z należnej, wynikającej z kryteriów ustalonej opłaty.</p> <p>Odnosząc się do dotychczasowej praktyki m.st. Warszawy w tym zakresie wskazać można, że zawieranie ww. umów następowało na kwotę wynikającą z kryterium dochodowego osoby zobowiązanej lub wyższe, zgodnie z jej deklaracją. Decyzja o opłacie od osoby zobowiązanej wskazywała kwotę wynikającą z kryteriów dochodowych jaka na osobie zobowiązanej ciąży z uwagi na ww. obowiązek partycypowania w kosztach utrzymania członka rodziny w domu pomocy społecznej i kryteria dochodowe. Odrębnym postępowaniem i decyzją, co jest zgodne ze stosowanym w tym zakresie orzecznictwem sądów, rozpatrywany był wniosek o zwolnienie częściowe lub całkowite z tej opłaty.</p> <p>Podsumowując: pozostawienie ww. przepisów proponowanej ustawy następcza dalszych pytań. Jeżeli opłata od osoby zobowiązanej będzie opierała się wyłącznie na Umowie, to wydaje się zasadne uregulowanie kwestii treści ww. umowy skoro będzie ona zastępowała dotychczasową decyzję o ustaleniu wysokości opłaty a także w niektórych przypadkach przy pozostawieniu dotychczasowego brzmienia art. 103 ust. 2 decyzję o zwolnieniu z tej opłaty. Ewentualnie pozostaje rozważenie zmiany treści przepisu art. 103 ust. 2 dotyczącej uznaniowości wysokości opłaty z uwagi na sytuację osoby w ww. umowie.</p> <p>Poruszenie i uregulowanie ww. kwestii jest także istotne ze względu na fakt, iż wyłącznie na podstawie umowy gmina będzie mogła dochodzić (art. 61 ust.3) zwrotu należności od osoby zobowiązanej w przypadku niewywiązywania się przez nią z powyższej umowy.</p> <p>Ponadto warto także zwrócić uwagę na brak klarownych regulacji prawnych w przypadku deklaracji samego mieszkańca czy osoby ubiegającej się o skierowanie do domu pomocy społecznej do ponoszenia dobrowolnej opłaty z posiadanych oszczędności za swój pobyt. Niezbyt często spotykaną praktyką jest zawieranie umów przez gminę z mieszkańcem lub osobą wnioskującą o dom pomocy społecznej deklarującym ponoszenie opłaty wyższej niż wynika to z art. 61 ust. 2 pkt 1. Nie jest to powszechna praktyka z uwagi na ograniczone w tym zakresie orzecznictwo sądów. Natomiast sam przepis ustawy o pomocy społecznej na jaki powołuje się w tym przypadku gmina tj. art. 61 ust 2a tego nie wskazuje.</p> <p>Zwrócić należy uwagę, że nowelizacja w proponowanym brzmieniu wprowadzi stan niespójności, w którym ustalenie opłaty następować będzie w drodze umowy (zgodne oświadczenie woli), zaś udzielenie ulgi następować będzie w formie decyzji administracyjnej (władczego rozstrzygnięcia).</p>	
--	--	---	--

26.	Art. 1 pkt 6 lit. b (obecnie art. 1 pkt 8 lit. b)	Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie	<p>Wskazać też należy, że proponowane w nowelizacji brzmienie art. 64 pkt 5 ustawy wiąże ewentualne zwolnienie z wnoszenia opłaty z przebywaniem w wybranych formach pieczy zastępczej (rodzina zastępcza, placówka opiekuńczo-wychowawcza). Pominięto w nowelizacji inne formy pieczy zastępczej przewidziane w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej m.in. rodzinny dom dziecka. Pominięto inne formy ograniczenia władzy rodzicielskiej, powodujące wyjście dziecka spod opieki rodzica (umieszczenie w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej – art. 109 §2 pkt 5 ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy).</p> <p>Proponowane w nowelizacji brzmienie art. 64 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej wskazuje, że można będzie można zwolnić od obowiązku wnoszenia opłaty osoby, które przebywały w pieczy zastępczej nawet przez bardzo krótki okres czasu np. 1 miesiąc.</p> <p>Proponowane brzmienie art. 64 pkt 6 ustawy wskazuje, że przedstawiony przez osobę zobowiązaną do wnoszenia opłaty wyrok oddalający powództwo alimentacyjne może być nieprawomocny. Warto podkreślić, że w art. 64a ustawy ustawodawca posłużył się sformułowaniem „prawomocne orzeczenie sądu” orzecznictwo sądów administracyjnych wskazujące na konstytutywny charakter decyzji ustalającej opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej zasadnym jest rozważenie wprowadzenia nowelizacji ustawy i wskazanie, że opłatę wnosi się od dnia zamieszkania w domu pomocy społecznej.</p>	Uwaga częściowo uwzględniona- uzupełniono przepis o rodzinne domy dziecka
27.	Przepisy przejściowe- uwaga ogólna	Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie	Projekt ustawy nowelizująca nie zawiera przepisów przejściowych i dostosowujących. Wydane dotychczas decyzje na podstawie art. 59 ust. 1 ustawy (wobec innych osób niż osoba która korzysta lub ma korzystać z pomocy w formie pobytu w domu pomocy społecznej) utracą moc. Również prowadzone w przedmiocie ustalenia opłaty postępowania staną się bezprzedmiotowe w części dotyczącej osób innych niż osoba, która ma otrzymać lub otrzymuje pomoc w formie pobytu w domu pomocy społecznej.	Uwaga uwzględniona
28.	Art. 1 pkt 4 (obecnie art. 1 pkt 5)	Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie – uwagi domów pomocy społecznej	W jaki sposób DPSy mają ograniczać wyjścia osób z zaświadczeniem psychiatry, nie narażając się na zarzut używania siły fizycznej (de facto przemocy) wobec tych osób. Z doświadczenia wiemy, że w większości takich sytuacji rozmowa lub przekonywanie osoby nie są metodami skutecznymi. Stosowanie przymusu bezpośredniego także nie wyczerpuje przesłanek z ustawy ozp. Może w przesłankach uozp należałoby tę kwestię uregulować? W proponowanym zapisie w uops będzie to przepis martwy, ponieważ stosowanie go będzie narażało pracowników na odpowiedzialność karną.	Uwaga nieuwzględniona Zasady stosowania przymusu bezpośredniego w domach pomocy społecznej reguluje ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, przepisy proponowane w projekcie dot.

				ograniczania samodzielnego opuszczania dps nie naruszają zasad stosowania przymusu bezpośredniego.
29.	Art. 1 pkt 19 (obecnie art. 1 pkt 21)	Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie-uwagi domów pomocy społecznej	<p>Zapis jest niekorzystny dla podmiotów kontrolowanych. Nadzór i kontrola w zakresie zadań pomocy społecznych należy do zadań wojewody. I w związku z tym, wojewoda posiada środki finansowe na zabezpieczenie tego zadania, które są przeznaczone na wynagrodzenie pracowników prowadzących czynności kontrolne lub nadzorcze oraz wszelkie narzędzia niezbędne podczas tych czynności. Według zapisu, wojewoda (czyt. inspektorzy wojewódzcy) ma prawo do sporządzania niezbędnych do kontroli kopii, odpisów lub wyciągów z dokumentów oraz zestawień lub obliczeń. Dodanie opcji „a w razie potrzeby żądania sporządzenia (...)”, gdzie nie ma sprecyzowania okoliczności lub sytuacji „potrzeby”, automatycznie spowoduje przerzucenie przygotowywania niezbędnych do kontroli dokumentów (w szczególności zestawień lub obliczeń) na podmiot kontrolowany. Taka sytuacja będzie powodować finansowanie przez np. samorząd zadań, które są w wyłącznej kompetencji wojewody.</p> <p>Zrozumiałe jest, że podmiot kontrolowany ma obowiązek dostarczania niezbędnych do prowadzenia czynności kontrolnych dokumentów, jednak już ich opracowywanie (zestawienia, obliczenia, potwierdzanie za zgodność) jest wyłącznym obowiązkiem wojewody, który na ten cel otrzymuje zabezpieczenie finansowe.</p> <p>Ponadto taka praktyka jest niezgodna ze standardami przeprowadzania czynności kontrolnych, ponieważ ogranicza kontrolującym ustalanie stanu faktycznego oraz nie daje gwarancji rzetelnego prowadzenia postępowania kontrolnego lub nadzorczego (manipulacje danymi, zestawieniami). Natomiast kontrola sporządzonych kopii, zestawień lub obliczeń powoduje dublowanie tych samych czynności i może kwalifikować się jako marnotrawienie środków publicznych.</p>	Uwaga nieuwzględniona Jak wskazano w uzasadnieniu proponowane przepisy są analogiczne jak w art. 22 pkt 2-4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. poz. 1092).
30.	Art. 1 pkt 5 (obecnie art. 1 pkt 6)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	<p>Zmiana art. 59 ustawy o pomocy społecznej ograniczająca możliwość wydawania decyzji tylko do mieszkańca domu spowoduje, że znacznie zmniejszą się wpływy z tytułu zwrotu opłat za pobyt w domach pomocy społecznej.</p> <p>Z doświadczenia Ośrodka wynika, że niewielki jest procent członków rodziny określonych w art. 61 ust.1 pkt. 2 zawierających umowę przewidzianą w art. 103 ust 2 ustawy o pomocy społecznej, a deklarowane kwoty są niskie w stosunków do dochodów członków rodzin i kosztów pobytu w domu pomocy społecznej.</p> <p>Ponieważ ustawodawca w art. 61 ust. 1 wymienia w kolejności obowiązanych do wnoszenia opłaty za</p>	Uwaga nieuwzględniona Podstawą do obciążenia odpłatnością członków rodziny mieszkańca dps będzie, jak obecnie, umowa, a w przypadku jej braku, nowy tryb wprowadzany projektem ustawy w art. 61 ust. 2d- 2f,

		<p>pobyt w domu pomocy społecznej, a w ust 2 określa wysokość wnoszenia opłat, zatem w sytuacji kiedy deklarowane przez osoby zobowiązane kwoty opłaty są rażąco niskie w stosunku do ich realnych możliwości, w praktyce Ośrodek analizuje szczegółowo sytuację dochodową osób zobowiązanych, możliwość zwiększenia kwoty opłaty, a w przypadku odmowy renegotjacji umowy wydaje decyzję administracyjną ustalającą opłatę wyższą niż zadeklarowana w umowie z uwzględnieniem zapisu art. 61 ust. 2 pkt. 2 a i b, że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% kryterium dochodowego odpowiednio dla osoby samotnie gospodarującej lub osoby w rodzinie.</p> <p>Art. 103 ust 2 ustawy o pomocy jasno wskazuje, że wysokość wnoszonej opłaty m pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej przez osoby określone w art. 61 ust.1 pkt. 2 ustalana jest w umowie zawartej z kierownikiem ośrodka pomocy społecznej, nie mniej w opinii tutejszego Ośrodka nasuwają się pytania w jaki sposób dochodzić zwrotu należności w przypadku nie podpisania umowy przez osoby zobowiązane, skoro Sąd Najwyższy wskazał, że nie można tu stosować art. 64 k.c.</p> <p>W art. 61 ust 3 ustawodawca wskazał, iż w przypadku niewywiązywania się osób, o których mowa w ust. 2 pkt 1, 2 i 2a, z obowiązku opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej, opłaty te zastępczo wnosi gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Gminie przysługuje prawo dochodzenia zwrotu poniesionych na ten cel wydatków, nie wskazując jednak sposoby dochodzenia zwrotu.</p>	<p>wydanie decyzji dotyczącej odpłatności mieszkańca za pobyt w dps nie jest bezpośrednią podstawą odpłatności dla członków rodziny.</p>
		<p>Art. 104 w ust. 1 i 3 ustawy o pomocy społecznej wskazuje, iż należności z tytułu opłat określonych przepisami ustawy podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji a wysokość tych należności podlegający :h zwrotowi oraz terminy ich zwrotu ustala się w drodze decyzji administracyjnej.</p> <p>Do tej pory tutejszy Ośrodek, w przypadku braku zgody osób zobowiązanych na podpisanie umowy ustalającej wysokość wnoszonej przez nich opłaty za pobyt człon ca rodziny w domu pomocy społecznej, w oparciu w oparciu o art. 59 i 61 ustawy o pomocy społecznej wydawał decyzję administracyjną ustalającą opłatę a w sytuacji nieuiszczenia przez osoby zobowiązane należnej opłaty (wynikającej z umowy lub decyzji), Ośrodek prowadził postępowanie o zwrot należności zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej (art. 104).</p> <p>Proponowane zmiany w art. 59 ustawy o pomocy społecznej konkretyzują podmiot decyzji ustalającej opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wskazując wyłącznie na mieszkańca, wykluczając przy tym wydanie decyzji ustalających opłatę za pobyt członka rodziny osobom zobowiązanym.</p> <p>Tym samym, zdaniem tutejszego Ośrodka, proponowane zmiany w ustawie o pomocy społecznej, w stosunku do osób o których mowa w art. 61 ust. 2 pkt 2 i 2a uniemożliwią dochodzenie zwrotu w postępowaniu egzekucyjnym w administracji, co też skutkować będzie generowaniem kosztów po stronie gminy, która skierowała osobę do domu pomocy społecznej.</p>	

			Wprowadzenie zmian do art. 59 ustawy o pomocy społecznej, w ocenie ośrodka, wymagałoby wprowadzenia zapisów do ustawy, wskazujących sposób dochodzenia zwrotu wydatków w przypadku odmowy podpisania przez członków rodziny umowy z art. 103 ust 2 ustawy o pomocy społecznej.	
31.	Uwaga ogólna	Uwaga obywatela	Chciałabym zgłosić ważny punkt dotyczący ustawy. Mianowicie, ośrodki powinny móc być zakładane i prowadzone tylko przez osoby niekarane. Uwzględniając przy tym historię ośrodka, aby osoba karana np. za oszustwa, nie mogła fikcyjnie przepisać prowadzenia ośrodka, sama czerpiąc z tego dalej zyski.	Uwaga nieuwzględniona Obowiązujące przepisy ustawy o pracownikach samorządowych wskazują, że kierownikiem samorządowej jednostki organizacyjnej może być osoba, która nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe. W przypadku placówek opieki całodobowej – wymóg niekaralności dotyczy kierownika placówki.
32.	Art. 1 pkt 5 (obecnie art. 1 pkt 6)	Uwaga obywatela	Zasadnicza zmiana polega więc na tym, że opłata innych osób zobowiązanych nie będzie ustalana w decyzji w trybie art. 59, lecz w inny sposób. Zmiana ta będzie niekorzystna dla osób zobowiązanych, doprowadzi do sytuacji, w której decyzje o odpłatności będą wydawane <u>wstecznie</u> w trybie art. 104 u.p.s., co uniemożliwi osobom zobowiązanym racjonalne planowanie swojego życia (nie będą bowiem wiedziały, jakie jest ich potencjalne obciążenie – co więcej, w ogóle mogą nie mieć świadomości istnienia takiego obciążenia), a także na gromadzenie materiałów dowodowych mających na celu zmniejszenie (zgodne z prawem) swoich zobowiązań. Jest to więc – wbrew intencjom twórców – zmiana, która może doprowadzić do radykalnego pogorszenia sytuacji obywatela i zmniejszenia jego szans w sporze z organem administracji publicznej. Należy przy tym pamiętać, że często będzie to dotyczyć ludzi nieporadnych życiowo, którzy nie są w stanie przewidzieć takiego scenariusza. • Zmiana w art. 59 doprowadzi do sytuacji, w której decyzje o płatności osób zobowiązanych za dps będą wydawane wstecznie, w trybie art. 104 u.p.s. Organy będą powoływały się na rysującą się	Uwaga częściowo uwzględniona. Podstawą do obciążenia odpłatnością członków rodziny mieszkańca dps będzie, jak obecnie, umowa, a w przypadku jej braku, nowy tryb wprowadzany projektem ustawy w art. 61 ust. 2d- 2f, wydanie decyzji dotyczącej odpłatności mieszkańca za pobyt w dps nie jest bezpośrednią podstawą odpłatności dla członków rodziny.

			<p>linię orzeczniczą, zgodnie z którą obowiązek opłat za dps wynika wprost z ustawy, a nie z umowy w trybie art. 103, ani też z decyzji w trybie art. 59. Jak się wydaje, będzie to całkowicie sprzeczne ze stanowiskiem Ministerstwa, które wielokrotnie powoływało się na możliwość zawarcia kompromisu poprzez zawarcie umowy w trybie art. 103. (Niestety, orzecznictwo idzie w innym kierunku, upatrując źródła obowiązku w decyzji w trybie art. 59 – a więc niejako wbrew intencjom twórców art. 103, który zapewne miał być narzędziem dochodzenia do porozumienia). Co więcej, organy nawet nie będą mogły wydać decyzji w trybie art. 59 (skoro ma zostać zmodyfikowany), i będą wydawały ją wyłącznie wstecznie w trybie art. 104.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osoba zobowiązana nie będzie miała możliwości stwierdzenia, jakie są jej potencjalne zobowiązania – to bowiem wynika z nieznanych jej czynników, jak dynamicznie zmieniająca się sytuacja materialna, rodzinna, zdrowotna pozostałych osób potencjalnie zobowiązanych – których nawet nie musi znać, ani utrzymywać kontaktu. • Oznacza to, że osoba zobowiązania dopiero po kilku latach dowie się, że np. powinna była przez ostatnie 5 lat płacić kwotę 200 zł miesięcznie – albo 2000 zł miesięcznie (lub więcej). • Co więcej, nawet zawarcie umowy w trybie art. 103 u.p.s., która – pozornie – wydaje się precyzować zobowiązanie (i tym samym ograniczać jego wysokość), bynajmniej nie zwalnia owej osoby od późniejszej dopłaty. W orzecznictwie wyraźne jest stanowisko, iż umowa stanowi jedynie dodatkowe zabezpieczenie dla organu – i pojawia się teza, że ten ma prawo domagać się zwrotu poniesionych kosztów, jeśli są wyższe niż w nawet podpisanej umowie, w trybie art. 104 u.p.s. 	
			<ul style="list-style-type: none"> • Ostatecznie więc, nawet osoba wykazująca maksimum dobrej woli i podpisująca umowę z organem administracji na określoną kwotę, nie będzie miała pewności, iż będzie to dla niej stanowić granicę bezpieczeństwa – tj. braku dalszych roszczeń. • Zmiana w art. 59 u.p.s. niejako zwolni organ z konieczności przeprowadzenia niezbędnych badań w sposób szybki i terminowy. Organ nie będzie zmuszony do szybkiego ustalenia sytuacji rodzinnej i finansowej osób zobowiązanych – wiedząc, że nawet po kilku latach, będzie mógł wstecznie ustalić wymiar opłat (co więcej – według swego uznania, u.p.s. nie precyzuje bowiem, w jakiej proporcji będzie nakładane zobowiązanie). • Osoby zobowiązane, zaskoczone po kilku latach taką decyzją, nie będą mogły udokumentować swojej trudnej sytuacji życiowej np. 4 lata temu – nie wiedząc o tym, iż grozi im w przyszłości roszczenie, nie będą gromadzić dokumentacji dotyczącej np. kosztów leczenia, dodatkowych 	

			<p>wydatków etc. W praktyce życiowej bardzo rzadko się zdarza, aby ktoś – tak po prostu, na wszelki wypadek – gromadził rachunki dotyczącej codziennych aktywności (wizyta u lekarza, korepetycje dla dziecka, rehabilitacja – przecież coraz częstsza, wydatki na leki, zdarzenia losowe – czy zwykłe wydatki, np. remont wynikający ze zdarzeń losowych etc). Wiedząc jednak, że ciąży na nim zobowiązanie w określonej wysokości, i że może ubiegać się o choćby częściowe zwolnienie z opłat właśnie ze względu na swoją aktualnie trudną sytuację, będzie gromadzić niezbędną dokumentację. Nie będzie jej oczywiście w stanie zgromadzić wstecznie, po kilku latach.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Co więcej, osoba zobowiązana może np. na bieżąco zbierać materiały dotyczące sytuacji innych osób zobowiązanych (które np. wprowadziły organ w błąd) – tak, aby możliwe było ustalenie zobowiązania we właściwej, sprawiedliwej wysokości. Nie będzie to już możliwe w sytuacji wydania decyzji z mocą wsteczną, kiedy to ślady i dowody ulegną rozproszeniu i nie będzie już możliwe ich odtworzenie. • W literaturze częsty jest pogląd, że wynikające z art. 59 ust. 1 ustalenie opłaty w decyzji administracyjnej obejmuje obowiązek organu nie tylko określenia ogólnej kwoty opłaty miesięcznej, ale także osoby lub osób zobowiązanych do jej uiszczenia (zob. A. Prekurat, Ustawa o pomocy społecznej z komentarzem, Praca Socjalna 2004, nr 4 – cytowane także przez np. W. Maciejko i P. Zaborniak, Ustawa o pomocy społecznej. Komentarz, Warszawa 2008, s. 299). Pogląd ten często przywoływany jest w orzeczeniach. Z tym poglądem należy się w pełni zgodzić. Z jednej strony bowiem nakłada to na organ obowiązek wszechstronnego wyjaśnienia wszelkich okoliczności i wydania decyzji, precyzując jednocześnie termin owej decyzji – dzięki której osoba zobowiązana pozna wysokość swojego zobowiązania. Orzecznictwo podkreśla znaczenie tego faktu – w szczególności np. dla kwestii ubiegania się o zwolnienie z opłat (osoba musi bowiem znać tę wysokość, aby mogła zdecydować, czy sprosta temu wymaganiu, czy też będzie ubiegać się o zwolnienie). Jednak w wypadku orzeczeń z mocą wsteczną, osoba zobowiązana będzie musiała zgromadzić dowody „w przeszłości” – co często będzie niemożliwe. • Zmiana w art. 59 sprawi, że nie będzie już nawet możliwa obrona przed decyzjami wydawanymi z mocą wsteczną, w którym strona będzie powoływać się na brak uprzedniej decyzji w trybie art. 59 – bowiem takowych nie będzie. • Konieczne jest doprecyzowanie u.p.s. w kilku miejscach, aby uczynić zadość intencjom twórców zmiany (które to zmiany mają zwiększać podmiotowość obywatela i zapewniać mu pełniejsze 	
--	--	--	--	--

			<p>prawo w sporze z organem administracji).</p> <p>W praktyce zmiana doprowadzi do takich sytuacji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organ gminy zwraca się do osoby N z propozycją umowy na kwotę np. 2500 zł miesięcznie. 2. Osoba N kompromisowo deklaruje gotowość opłaty 1000 zł. 3. Umowa zostaje podpisana na kwotę 1000 zł. 4. Po 5 latach, organ domaga się – w trybie art. 104 – zwrotu kosztów za 5 lat: 60 miesięcy x 2500 = 150.000. Od tego odliczana jest już poniesiona opłata (60x1000 = 60.000). Żąda się więc 90.000 5. Osoba N twierdzi, że przecież podpisała umowę. 6. Organ wyjaśnia, że umowa ma charakter jedynie dodatkowego zabezpieczenia dla organu – i bynajmniej nie określa wysokości zobowiązania. <p>Może też być tak, że osoba N odmówi podpisania umowy, czekając na proces sądowy, w wyniku którego organ przymusi ją do podpisania umowy (licząc na to, że sąd będzie bardziej litościwy). Oczywiście nic takiego nie następuje. Osoba N po 5 latach otrzymuje wezwanie do zapłaty 150.000 zł.</p>	
			<p>Należy dodać, że osoba taka nie ma możliwości – nawet znając owe przepisy i spodziewając się przyszłej decyzji w trybie art. 104. – stwierdzenia, jak wysokie będzie roszczenie, bo zależy to od nieznanych jej czynników (takich jak sytuacja osób trzecich)! Zawarcie kompromisu z organem administracji bynajmniej jej nie uchroni! Nie wie zatem, czy roszczenie będzie opiewać np. na 10.000 czy na 120.000 zł.</p> <p>(...)</p>	
33.	Art. 1 pkt 6 (obecnie art. 1 pkt 8 i 9)	Uwaga obywatela	<p>wnoszę o dokonanie zmian w art. 64, 64a, 64b bądź też dopisanie stosownego artykułu 64c, bądź też dokonanie zmiany w art. 104 - w zależności od tego, co będzie najważniejsze z punktu widzenia techniki legislacyjnej. Od razu chcę podkreślić, że proponowana zmiana nie wpłynie w żaden sposób na liczbę osób zwolnionych z opłat za pobyt w dps. Chodzi jedynie o doprecyzowanie pewnej kwestii, która - jak się wydaje - ulega interpretacyjnemu rozchwianiu (...)</p> <p>Art. 64, 64a, 64b regulują kwestię zwolnienia z opłat za pobyt w domu pomocy społecznej. Art. 104 ust. 4 mówi o odstępieniu od zwrotu opłat. Z punktu widzenia zdrowego rozsądku i elementarnych zasad sprawiedliwości nie ulega wątpliwości, iż jeśli wobec kogoś zachodzą przesłanki zwolnienia z opłat (na mocy art. 64, 64a, 64b), to powinny one również obowiązywać w wypadku dochodzenia od</p>	<p>Uwaga uwzględniona częściowo</p> <p>Projekt doprecyzowuje przepisy dotyczące nakładania odpłatności za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej (nowe brzmienie art. 59 ust. 1, 5 i 6 ustawy o pomocy społecznej) oraz członków jego rodziny (art. 61</p>

			<p>tej osoby zwrotu kosztów pobytu w dps poniesionych przez gminy.</p> <p>Niestety, z powodu niejasności w przepisach, rozbieżności interpretacyjnych w orzecznictwie, różnych obyczajów organów administracji może dojść do sytuacji, w której będzie inaczej: osoba, której obiektywnie przysługuje zwolnienie z opłat na mocy art. 64 lub 64a lub 64b, nie zostanie uwolniona od konieczności zwrotu kosztów poniesionych przez gminę (dochodzonych w trybie art. 104). Co więcej, nie będzie tu żadnej winy czy zaniedbania z jej strony.</p> <p>Chcę podkreślić, że zmiany nie będą wiązały się z poszerzeniem katalogu zwolnień, nie będą więc miały negatywnych skutków dla budżetów gminnych. Chodzi jedynie o uporządkowanie przepisów w tym zakresie, jest to - w pewnym sensie - zmiana czysto stylistyczna. Będzie to słuszna reakcja na rozchwianie interpretacyjne w orzecznictwie (i w praktyce administracyjnej). Prawodawca winien na takie sytuacje reagować. Teraz nadarza się znakomita okazja, aby - przy okazji toczących się prac dotyczących zmian w u.p.s. - uporządkować te kwestie.</p>	ust. 2d- 2f ustawy o pomocy społecznej i art. 4 ustawy zmieniającej.
34.	Art. 1 pkt 6 (obecnie art. 1 pkt 8 i 9)	OPZZ	<p>W ocenie FZZPOZ i PS i OPZZ zmiany art. 64 i 64a są pozorne zaproponowane w projekcie ustawy, nie zmierzają do poprawy sytuacji osób, których one mają dotyczyć (osoby w dzieciństwie porzucone, maltretowane, niealimentowane itp), dlatego opiniujemy je negatywnie.</p> <p>Federacja i OPZZ proponują zmiany dalej idące, polegające na dodaniu do otwartego katalogu w art. 64 warunków: „5) osoba przebywająca dps poprzez niegodziwe zachowanie (w szczególności: przemoc, porzucenie dziecka, brak alimentacji) doprowadziła do ustania więzi rodzinnych między sobą a osobą zobowiązaną 6) nie został orzeczony sędownie nakaz płacenia alimentów przez osobę zobowiązaną na rzecz pensjonariusza domu społecznej.</p> <p>Proponujemy następujący wariant:</p> <p>„Art. 64a. Osobę wnoszącą opłatę lub zobowiązaną do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej na mocy art. 61 ust 2 zwalnia się całkowicie z tej opłaty gdy zostaje spełniony przynajmniej jeden z następujących warunków;</p> <p>- istnieje prawomocne orzeczenie sądu o pozbawieniu rodzica władzy rodzicielskiej nad tą osobą, a osoba ta oświadczy, że władza rodzicielska nie została przywrócona,</p> <p>istnieje prawomocne orzeczenie sądu o ograniczeniu rodzica władzy rodzicielskiej nad tą osobą ze względu na dopuszczanie się przemocy wobec tej osoby, a osoba ta oświadczy, że władza rodzicielska nie została przywrócona, miało miejsce uporczywe uchylanie się od świadczenia obowiązku alimentacyjnego,</p> <p>osoba zobowiązana do wnoszenia opłaty przebywała na podstawie orzeczenia sądu w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej, a osobie kierowanej do domu pomocy społecznej</p>	Uwaga uwzględniona częściowo Poszerzono art. 64a o wskazanie obligatoryjnego zwolnienia z odpłatności za dps osób, których bliscy zostali skazani wyrokiem sądu za stosowanie wobec nich przemocy

			<p><i>lub mieszkańcowi domu będącemu rodzicem tej osoby ograniczono władzę rodzicielską nad dzieckiem,</i></p> <p>- <i>osoba zobowiązana do wnoszenia opłaty przedstawi wyrok sądu oddalający powództwo o alimenty na rzecz osoby kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańca domu, lub też wyrok sądowy stwierdzający niezachodzenie takiego obowiązku,</i></p> <p>- <i>osoba przebywająca w dps została skazana wyrokiem sądowym za czyny popełnione wobec osoby zobowiązanej.</i></p> <p><i>Zwolnienie to rozciąga się na zstępnych osoby zwolnionej z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej."</i></p>	
35.	Art. 1 pkt 6 (obecnie art. 1 pkt 8)	Uwaga obywatela	<p>„6) w art. 64:</p> <p>a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie: „ Osoby wnoszące opłatę lub zobowiązane do wnoszenia opłat za pobyt w domu pomocy społecznej można zwolnić, na ich wnioski, po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, częściowo lub całkowicie z tej opłaty, w szczególności jeżeli: ”,</p> <p>b) dodaje się pkt 5 i 6 w brzmieniu: „5) osoba zobowiązana do wnoszenia opłaty lub jej rodzic przebywała na podstawie orzeczenia sądu w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej, a osobie kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańcowi domu będącemu odpowiednio rodzicem lub dziadkiem tej osoby ograniczono władzę rodzicielską nad dzieckiem;</p> <p>6) osoba zobowiązana do wnoszenia opłaty przedstawi wyrok sądu oddalający powództwo o alimenty na rzecz osoby kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańca domu.</p> <p>7) w art. 64a dodaje się zdanie drugie w brzmieniu: „Zwolnienie to rozciąga się na zstępnych osoby zwolnionej z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej. ”</p> <p>1. Brakuje rozciągnięcia zwolnienia z art. 64 na dalszych zstępnych. W pkt. 5 dotyczy tylko dziecka lub wnuka (zwracałem na to uwagę w głównym tekście, tu powtarzam dla porządku;</p> <p>2. W pkt. 6 może rodzić się niejasność: czy jeśli ktoś jest w dps, jego dziecko zostało zwolnione z alimentacji - to zwolnienie rozciąga się też na wnuka (prawnuka etc.). Wydaje się, że to jest jedyne logiczne rozumienie (skoro bowiem rodzic był wyrodny, i dziecko jest zwolnione na tej podstawie - to tym bardziej wnuk!). Jednak z zapisu to nie wynika. Sądzę, że to jest po prostu „literówka” - ale niestety sądy administracyjne mogą literalnie tak to interpretować.</p>	Uwaga uwzględniona
36.	Art. 1 pkt 6 (obecnie	Uwaga obywatela	<p>Proponuję dodać do art. 64 u.p.s. następujące punkty:</p> <p>5) <i>osoba kierowana do domu pomocy społecznej lub mieszkaniac domu będący rodzicem została skazana wyrokiem sądowym za czyny popełnione wobec osoby zobowiązanej.</i></p>	Uwaga częściowo uwzględniona Poszerzono art. 64a o

	ie art. 1 pkt 8 i 9)		<p>6) <i>Miało miejsce uporczywe uchylanie się osoby kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańca domu od świadczenia obowiązku alimentacyjnego na rzecz osoby zobowiązanej.</i></p> <p>7) <i>Osoba kierowana do domu pomocy społecznej lub mieszkaniec domu przez swoje zachowanie niegodne wobec osoby zobowiązanej doprowadziła do zniszczenia więzi rodzinnych.</i></p> <p>Proponuje też dodać punkty do art. 64a, aby przyjął on postać:</p> <p>Art 64a. <i>Osobę wnoszącą opłatę lub zobowiązaną do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej na mocy art. 61 ust 2 zwalnia się całkowicie z tej opłaty gdy zostaje spełniony przynajmniej jeden z następujących warunków:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>istnieje prawomocne orzeczenie sądu o pozbawieniu rodzica władzy rodzicielskiej nad tą osobą, a osoba ta oświadczy, że władza rodzicielska nie została przywrócona.</i> 2) <i>osoba zobowiązana do wnoszenia opłaty przedstawi wyrok sądu oddalający powództwo o alimenty na rzecz osoby kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańca domu, lub też wyrok sądowy stwierdzający niezachodzenie takiego obowiązku.</i> 3) <i>osoba zobowiązana do wnoszenia opłaty przebywała na podstawie orzeczenia sądu w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej, a osobie kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańcowi domu będącemu rodzicem tej osoby ograniczono władzę rodzicielską nad dzieckiem;</i> 4) <i>istnieje prawomocne orzeczenie sądu o ograniczeniu rodzica władzy rodzicielskiej nad tą osobą ze względu na dopuszczanie się przemocy wobec tej osoby, a osoba ta oświadczy, że władza rodzicielska nie została przywrócona.</i> <p>Zwolnienie to rozciąga się na zstępnych osoby zwolnionej z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej.</p>	wskazanie obligatoryjnego zwolnienia z odpłatności za dps osób, których bliscy zostali skazani wyrokiem sądu za stosowanie wobec nich przemocy
37.	Art. 1 pkt 3 (obecnie art. 1 pkt 4)	Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki	Taki zapis nie świadczy, że RDP ma być prowadzony w gminie i dla mieszkańców danej gminy. Ustawa o samorządzie gminnym daje możliwość zawierania porozumień między gminami i z praktyki kontrolerskiej wynika, że gminy zawierają porozumienia na prowadzenie rodzinnego domu samopomocy. W takim przypadku mieszkaniec gminy kierowany jest zgodnie z decyzją do innej gminy z którą Wójt zawarł porozumienie.	Uwaga nieuwzględniona Przepis nie określa, która gmina kieruje do rodzinnego domu pomocy lecz która gmina zawiera umowę z RDP, gminy mogą zawierać między sobą porozumienia administracyjne dot. kierowania ich mieszkańców do RDP na terenie innej gminy
38.	Art. 1 pkt 4	Małopolski Urząd	Uregulowanie zasad ograniczania opuszczenia domów pomocy społecznej jest w pełni słuszne. Należy zwrócić jednak uwagę, iż powyższy przepis dotyczy wszystkich typów domów, nie tylko domów	Uwaga częściowo uwzględniona

	(obecnie art. 1 pkt 5)	Wojewódzki	<p>przeznaczonych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Tak więc przykładowo mieszkaniec domu dla osób w podeszłym wieku może zostać pozbawiony wolności na okres 6 miesięcy na podstawie zaświadczenia lekarza psychiatry. Ustawa nie określa ponadto, w jakiej sytuacji i na podstawie jakich okoliczności psychiatra mógłby wydawać takie zaświadczenie. Podobnie osoba, która zamieszkała w placówce całodobowej opieki na podstawie zawartej przez siebie albo rodzinę umowy może zostać uwięziona na 6 miesięcy na podstawie zaświadczenia. Rozwiązanie takie wydaje się zbyt radykalne. Ponadto zasady ograniczania opuszczania domu uregulowane są w art. 40 ust. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 882 z późn. zm.), który stanowi: „W przypadku wystąpienia u osoby, o której mowa w art. 38, przebywającej w domu pomocy społecznej, zachowań zagrażających jej życiu lub zdrowiu, lub życiu lub zdrowiu innych osób, można wobec niej stosować przymus bezpośredni również w celu zapobieżenia opuszczeniu domu pomocy społecznej.”.</p> <p>Podział zasad opuszczania domów pomiędzy dwie ustawy prowadzić będzie do trudności interpretacyjnych. Dlatego celowe wydaje się przeniesienie proponowanych zapisów art. 55 ust. 2b i art. 68 ust. 2a ustawy o pomocy społecznej do ustawy o ochronie zdrowia psychicznego.</p> <p>Do art. 40 tej ustawy wskazanym jest dodać ust. 4 o treści:</p> <p><i>„4. Zastosowanie przymusu bezpośredniego, o którym mowa w ust. 3, może nastąpić wyłącznie na podstawie zaświadczenia lekarza psychiatry, wydanego na czas określony, nie dłuższy niż 6 miesięcy, potwierdzającego zaistnienie okoliczności, o których mowa w ust. 3 i wskazującego na potrzebę ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania terenu domu pomocy społecznej przez mieszkańca domu.”</i></p>	<p>Doprecyzowano przepis i uzasadnienie</p> <p>Dotychczasowe regulacje są niewystarczające, zmiana wynika z postulatów Rzecznika Praw Obywatelskich</p>
39.	Art. 1 pkt 5 (obecnie art. 1 pkt 6)	Wielkopolski Urząd Wojewódzki	-Zastrzeżenia budzi art. 59 a) ust.1, w którym proponuje się zapis „1. Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę mieszkańca za jego pobyt w domu pomocy społecznej” – podkreślić należy, że ww. przepis nie wskazuje wprost, by za pobyt danej osoby płaciła gmina, w której dotąd dana osoba przebywała z zamiarem stałego pobytu (corpus i animus), a nie zaś gmina aktualnego miejsca pobytu;	Uwaga nieuwzględniona Właściwość do kierowania do domu pomocy społecznej wynika z art. 101 ustawy o pomocy społecznej.
40.	Art. 1 pkt 9 lit. a (obecnie art. 1 pkt 11 lit.	Opolski Urząd Wojewódzki	W związku z planowanym dodaniem do art. 67 ust. 2 punktu o powyższym brzmieniu, w celu ułatwienia weryfikacji uprawnienia podmiotu wnoszącego o zezwolenie wojewody na prowadzenie działalności w zakresie prowadzenia placówki zapewniającej całodobową opiekę proponuje się zobowiązanie podmiotu występującego o zezwolenie o przedłożenie oświadczenia, iż nie został prawomocnie ukarany za czyny, o których mowa w art. 130 ust. 4-6, w okresie 5 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o wydanie zezwolenia na prowadzenie placówki, poprzez dodanie	Uwaga częściowo uwzględniona Wprowadzono oświadczenie podmiotu występującego o zezwolenie.

	a)		<p>odpowiednich zapisów do art. 67 u.p.s. Zasadnym jest także wprowadzenie zapisów pozwalających zawieszenie postępowania o wydanie zezwolenia wojewody, jeżeli już wcześniej zostało wszczęte postępowanie za czyny, o których mowa w art. 130 ust. 4 - 6, do czasu rozstrzygnięcia sprawy</p> <p>Proponowane brzmienie art. 67 ust.</p> <p>2 pkt 3 lit. g</p> <p><i>g) oświadczenie że nie został ukarany za czyny, o których mowa w art. 130 ust. 4-6, w okresie 5 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o wydanie zezwolenia na prowadzenie placówki</i></p> <p>ust. 2 pkt 4a</p> <p><i>4a) oświadczenie o którym mowa w art. 67 ust. 2 pkt lit. g składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli o następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.</i></p> <p>ust. 3d</p> <p><i>postępowanie o wydanie zezwolenia, o którym mowa w art. 67 ust. 1 zawieszają się do czasu rozstrzygnięcia wcześniej wszczętego postępowania o którym mowa w art. 130 ust. 4-6</i></p>	
41.	Art. 1 pkt 11 lit b (obecnie art. 1 pkt 13 lit. b)	Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki	Utrzymanie wskaźnika zatrudniania pracowników, w wymiarze 1/3 pełnego wymiaru czasu pracy na 1 jedną osobę przebywającą w placówce, <u>nie mniej niż 6 osób zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy</u> , jest trudne w placówkach małych np. posiadających zezwolenie wojewody na przyjęcie 8 mieszkańców.	Uwaga uwzględniona Zmieniono wymóg na 4,5 etatu przeliczeniowego
42.	Art. 1 pkt 11 lit. b (obecnie art. 1 pkt 13 lit.	Łódzki Urząd Wojewódzki	Wątpliwości budzi zapis dotyczący minimalnego zatrudnienia w placówkach całodobowej opieki wprowadzający standard zatrudnienia „nie mniej niż 6 osób zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy” w odniesieniu do placówek liczących m.in. 4,5 mieszkańców. Ponadto wątpliwości budzi wliczanie do zatrudnienia właściciela placówki w wymiarze 1/2 etatu pełnego wymiaru czasu pracy, ale wyłącznie w przypadku zamieszkiwania ww. na terenie placówki. Właściciel placówki, który świadczy usługi na rzecz mieszkańców powinien być wliczany do zatrudnienia, niezależnie od tego, czy mieszka na terenie placówki czy też nie.	Uwaga uwzględniona Zmieniono wymóg na 4,5 etatu przeliczeniowego Osoba prowadząca placówkę będzie zaliczana niezależnie od faktu zamieszkiwania na terenie placówki

43.	b) Art. 1 pkt 11 lit. b (obecnie art. 1 pkt 13 lit. b)	Opolski Urząd Wojewódzki	<p>Przywołany przepis obliuguje podmiot prowadzący placówkę zapewniającą całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku do zatrudniania osób, posiadających odpowiednie kwalifikacje. Wobec powyższego, należałoby rozszerzyć uprawnienia kontrolne wojewody określone w art. 22 pkt 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Obecnie wojewoda sprawuje kontrolę nad placówkami, o których mowa w art. 67 - 69 u.p.s. jedynie w zakresie standardów usług socjalno-bytowych i przestrzegania praw umieszczonych w nich osób. W art. 22 pkt 10 średnik należałoby zastąpić przecinkiem i dodać wyrazy: „a także nad zgodnością zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami”.</p> <p>Ponadto art. 1 pkt 11 lit. b stanowi, że podmiot prowadzący placówkę zapewniającą całodobową jest obowiązany zatrudnić m. in. cyt.: „osoby posiadające udokumentowane, co najmniej 2 - letnie doświadczenie zawodowe polegające na świadczeniu usług opiekuńczych osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku oraz ukończone szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej”. Tak, więc przepis ten wymaga od osób podejmujących zatrudnienie na ww. stanowisku w placówce całodobowej opieki posiadania wyższych kwalifikacji, niż od osoby podejmującej pracę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, gdzie stanowisko młodszego opiekuna może objąć osoba z średnim wykształceniem (o profilu ogólnym lub zawodowym umożliwiające wykonywanie zadań na stanowisku) bez doświadczenia zawodowego.</p> <p>Wobec powyższego, należałoby ujednoclić kwalifikacje, jakimi powinna się legitymować osoba ubiegająca się o stanowisko opiekuna w domu pomocy społecznej, czy też placówce zapewniającej całodobową opiekę.</p> <p>Mając na uwadze fakt, że planuje się wprowadzić przepisy dotyczące kwalifikacji pracowników w placówkach całodobowej opieki, to analogicznie powinno się uregulować tą kwestię także odnośnie osób zatrudnianych w domach pomocy społecznej prowadzonych przez podmioty niepubliczne, o których mowa w art. 57 ust. 1 pkt 2-4 u.p.s. (działających na zlecenie, jaki i bez zlecenia, w celu równego traktowania podmiotów świadczących usługi na rzecz osób wymagających całodobowej opieki.</p> <p>Uwzględniając powyższe w art. 22 pkt 9 i 9a średnik należałoby zastąpić przecinkiem i dodać wyrazy: „a także nad zgodnością zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami”.</p> <p>Proponowane brzmienie art. 22 pkt 9 i 9a u.p.s.</p> <p>9) kontrola jakości usług, o których mowa w pkt 8, wykonywanych przez podmioty niepubliczne na podstawie umowy z organami administracji rządowej i samorządowej, a także nad zgodnością</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona</p> <p>Poszerzono uprawnienie kontrolne wojewody, uwzględniono możliwość wliczania lekarzy do wskaźnika zatrudnienia</p> <p>Zmieniono zapis dot. wliczania do wskaźnika zatrudnienia osoby prowadzącej placówkę.</p> <p>Do rozważenia – wprowadzenie wymogu kwalifikacji dla niepublicznych domów pomocy społecznej</p>
-----	---	--------------------------------	--	---

			<p><i>zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami;</i></p> <p>9a) kontrola jakości usług, o których mowa w pkt 8, wykonywanych przez domy pomocy społecznej prowadzone nie na zlecenie organu jednostki samorządu terytorialnego przez podmioty niepubliczne, o których mowa w art. 57 ust. 1 pkt 2-4, <i>a także nad zgodnością zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami;</i></p> <p>Przywołany wyżej przepis, zbyt ogólnie reguluje kwestię wskaźnika zatrudnienia w placówkach zapewniających całodobową opiekę - o których mowa w art. 67 - 69 u.p.s., ponieważ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obecnie funkcjonujące przepisy nie regulują dolnej granicy liczebności miejsc w placówkach, tym samym ustalenie minimalnego zatrudnienia na poziomie 6 osób w pełnym wymiarze czasu pracy nie znajduje uzasadnienia, szczególnie w przypadku placówek liczących np. do 10 miejsc; - zachodzi wątpliwość, w jaki sposób wliczać do wskaźnika zatrudnienia osoby współpracujące, o których mowa w art. 8 ust. 11 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778), które świadczą pracę nieodpłatnie; - zachodzi wątpliwość czy do wskaźnika zatrudnienia można zaliczać osoby niezależnie od formy zatrudnienia (np. umowa o pracę, zlecenie, dzieło); - nie została uregulowana kwestia wliczania do wskaźnika zatrudnienia wolontariuszy, stażystów oraz praktykantów, jak to ma miejsce w przypadku domów pomocy społecznej; - w placówkach prowadzonych przez zgromadzenia zakonne w ramach działalności statutowej, nie zawsze obowiązuje zasada zatrudniania, tj. w przypadkach, gdy opiekę nad osobami umieszczonymi w placówce sprawują osoby zakonne. <p>Ponadto omawiany przepis budzi wątpliwości, czy osoba prowadząca placówkę, posiadająca wyższe kwalifikacje niż wyszczególnione powyżej (np. lekarz) może być wliczona do wskaźnika zatrudnienia.</p> <p>Niezrozumiałe jest także, dlaczego osoba prowadząca placówkę zamieszkująca na jej terenie może być zaliczana w wymiarze % pełnego wymiaru czasu pracy. Zachodzi pytanie, czy jeżeli nie zamieszkiwałaby na terenie placówki, to czy wtedy mogłaby być wliczona do wskaźnika w pełnym wymiarze czasu pracy?</p>	
--	--	--	--	--

44.	Art. 1 pkt 13 (obecnie art. 1 pkt 15)	Opolski Urząd Wojewódzki	<p>Uwzględniając przedstawione propozycje (do art. 67) należy także rozszerzyć zakres normowania art. 69 ust. 1:</p> <p>Proponowane brzmienie art. 69 ust. 1</p> <p>W przypadku prowadzenia przez podmioty, o których mowa w art. 57 ust. 1 pkt 2, w ramach działalności statutowej, placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, stosuje się art. 67 ust. 1-3d, art. 68 - 68b.</p>	Uwaga uwzględniona
45.	Art. 1 pkt 17 (obecnie art. 1 pkt 19)	Podlaski Urząd Wojewódzki	<p>Analogiczne do zaproponowanego rozwiązanie funkcjonuje w art. 30a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1952 z późn. zm.) oraz w art. 26 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2017 r. poz. 1851). W obu ww. ustawach zawarto przepisy szczegółowe, które wskazują jako świadczenie nienależnie pobrane, świadczenie wypłacone osobie innej niż osoba, która została wskazana w decyzji przyznającej świadczenie, z przyczyn niezależnych od organu wydającego decyzję.</p> <p>Wskazane jest wprowadzenie do ustawy o pomocy społecznej rozwiązań zbieżnych z uregulowaniami ustawy o świadczeniach rodzinnych i ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Powzięcie przez kierownika ośrodka pomocy społecznej w trybie art. 109 a ust. 2 ustawy o pomocy społecznej informacji o pobraniu przez inne osoby wypłaconych świadczeń oraz ich wskazanie nie rozwiązuje problemu. Zawarta w art. 6 pkt. 16 ustawy o pomocy społecznej definicja świadczenia nienależnie pobranego (<i>świadczenie nienależnie pobrane - świadczenie pieniężne uzyskane na podstawie przedstawionych nieprawdziwych informacji lub niepoinformowania o zmianie sytuacji materialnej lub osobistej</i>) nie obejmuje bowiem przypadków regulowanych projektowanym art. 109a.</p> <p>Skoro świadczenie wypłacone osobie innej niż osoba, która została wskazana w decyzji przyznającej świadczenia nie jest świadczeniem nienależnie pobranym w rozumieniu ustawy o pomocy społecznej brak jest podstaw do egzekwowania wypłaconych świadczeń z pomocy społecznej od osób, które</p>	Uwaga uwzględniona

			dokonały ich wypłaty po śmierci świadczeniobiorcy, a były zgodnie z prawem upoważnione do pobrania zgromadzonych na rachunku bankowym zmarłego zasobów finansowych.	
46.	Art. 1 pkt 20 (obecnie art. 1 pkt 23)	Małopolski Urząd Wojewódzki	Z powyższych przepisów wynika, że przed wydaniem decyzji o zezwoleniu oraz ukaraniu po raz pierwszy, należy zwrócić się do wszystkich urzędów wojewódzkich celem ustalenia, czy osoba ta nie była karana uprzednio. Dla uproszczenia wydaje się celowe przekazanie prowadzenia wykazu do Ministerstwa, tak aby całość informacji była dostępna w jednym miejscu i oczekiwanie na informacje nie wydłużało czasu trwania postępowania administracyjnego.	Uwaga uwzględniona
47.	Art. 1 pkt 21 (obecnie art. 1 pkt 23)	Wielkopolski Urząd Wojewódzki	proponuje się następujące brzmienie dodawanego art. 131b „art.131b. Wojewoda przekazuje informację o nałożonych karach do centralnego wykazu kar pieniężnych prowadzonego przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego (...)” – jeśli wykaz ma być udostępniany do wskazanych w przepisie postępowań to winien być prowadzony w jednym określonym miejscu, co ułatwi dostęp do niego także potencjalnym klientom placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku	Uwaga uwzględniona
48.	Art. 1 pkt 21 (obecnie art. 1 pkt 23)	Podlaski Urząd Wojewódzki	Projektodawca nie precyzuje, jakie dane winny znajdować się w wykazie, co ułatwiłoby ujednoczenie danych zamieszczonych w wykazach we wszystkich województwach. Nie została sprecyzowana również forma udostępniania wykazu przez wojewodę (np. informacja publiczna). Z treści art. 131 b projektu ustawy wynika, że dane z wykazu udostępnia się do celów prowadzenia postępowania w zakresie nałożenia kary pieniężnej lub wydania albo cofania zezwolenia na prowadzenie całodobowej placówki. Wobec powyższego powstaje wątpliwość, czy dane te w ogóle stanowią informację publiczną.	Uwaga uwzględniona
49.	Art. 1 pkt 21 23	Małopolski Urząd Wojewódzki	Wydaje się również, że celowe jest podanie informacji o ww. karach do wiadomości publicznej, tak aby osoby chcące korzystać z placówek miały pełną informację o osobie prowadzącej. W tej sytuacji proponuje się zapis: <i>Art. 131b</i> <i>„Wojewoda przekazuje informację o nałożeniu kary do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, który prowadzi wykaz nałożonych kar pieniężnych. Wykaz jest udostępniany za pośrednictwem strony internetowej ministerstwa.”</i>	Uwaga nieuwzględniona Wykaz będzie służył wyłącznie prowadzonym postępowaniom o wydanie zezwolenia
50.	Art. 2	Podkarpacki Urząd Wojewódzki	zauważa się pomyłki legislacyjne polegające na: - w art. 38 dodaje się ust. 6, podczas gdy nie zawiera on żadnych wcześniejszych ustępów; - w art. 43 dodaje się ust. 16, podczas gdy zawiera on 2 ustępy;	Uwaga nieuwzględniona Projektowane przepisy odnoszą się do przepisów wg brzmienia ustalonego ustawą z

			- w art. 46 dodaje się ust. 6, podczas gdy zawiera on 4 ustępy.	dnia 24 listopada 2017 r. o zmianie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2439)
51.	Inne uwagi	Opolski Urząd Wojewódzki	<p>W celu sprawowania bieżącego nadzoru przez wojewodę, nad jakością i dostępnością usług zarówno w domach pomocy społecznej jak i placówkach zapewniających całodobową opiekę, a także w związku z kierowanymi do urzędów wojewódzkich zapytaniami ze strony innych instytucji oraz społeczeństwa odnośnie liczby wolnych miejsc oraz liczby osób oczekujących na miejsce w placówkach i dps proponuje się wprowadzenie do ustawy o pomocy społecznej zapisów obligujących podmioty prowadzące / kierowników jednostek do przekazywania np. do dnia 10 każdego miesiąca informacji wg stanu na ostatni dzień poprzedniego miesiąca o:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczbie mieszkańców placówki/domu pomocy społecznej; - liczbie osób oczekujących na miejsce w placówce / domu pomocy społecznej 	Uwaga nieuwzględniona Obecnie budowany rejestr jednostek pomocy społecznej ułatwi przeszukiwanie listy jednostek

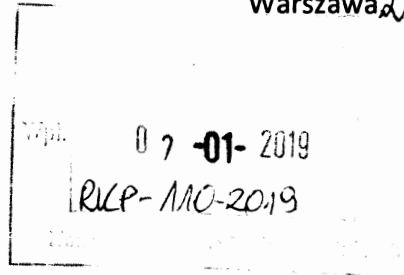
Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE.920.1798.2017 / 13 / as

dot.: RM-10-198-18 z 21.12.2018 r.

Warszawa 28 grudnia 2018 r.

KPRM

Pan
Jacek Sasin
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia

o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym projektem ustawy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

Do wiadomości:
Pani Elżbieta Rafalska
Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

